

SECURITATE PRIN PARTENERIAT

SECURITATE PRIN PARTENERIAT

Prefață

Această broșură își propune să explice principiile care stau la baza Parteneriatului Euro-Atlantic și principalele sale mecanisme, concentrându-se în continuare pe cinci sfere de activitate – dialogul de securitate și cooperare, operațiunile în sprijinul păcii, reforma sectorului apărării, pregătirea împotriva dezastrelor și cooperarea în domeniul științei și al mediului înconjurător – care demonstrează modul în care securitatea euro-atlantică este întărită prin intermediul Parteneriatului și semnificația practică a cooperării pentru țările partenere. Este evident că activitățile din cadrul Parteneriatului au un impact pozitiv asupra reformei, dezvoltării structurilor democratice, precum și asupra participării țărilor partenere în cadrul cooperării multinaționale ca membri ai comunității internaționale în general.

Este cu neputință ca o singură publicație să facă o prezentare destul de cuprinzătoare a întregii dimensiuni și game de activități comune în care țările partenere sunt implicate împreună cu NATO. Aceste activități constau atât în operațiunile în sprijinul păcii desfășurate în Balcani și Afganistan, despre care s-a scris foarte mult, cât și în cooperarea în multe alte domenii, cum ar fi lupta împotriva terorismului, reforma apărării, aspectele economice ale securității, pregătirea pentru a face față unor posibile dezastre, controlul balistic, logistic, apărarea și controlul spațiului aerian, armament, educație și instruire, știință și mediu înconjurător, programe de informare.

NATO a dezvoltat, de asemenea, relații privilegiate cu două țări partenere, Rusia și Ucraina, precum și cu cele șapte țări participante la Dialogul Mediteranean. Mai mult decât atât, Alianța întrezărește unele posibilități de cooperare cu state din regiunea extinsă a Orientului Mijlociu printr-o inițiativă lansată la Reuniunea la nivel înalt de la Istanbul desfășurată în iunie 2004. În pofida faptului că aceste relații nu constituie principalul subiect al broșurii, actuala și posibila cooperare în viitor cu aceste țări se bazează pe multe dintre activitățile și mecanismele dezvoltate în cadrul Parteneriatului Euro-Atlantic.

Cuprins

SECURITATE PRIN

4__

Originile
și evoluția
Parteneriatului

8__

Principalele
mecanisme

14__

Dialogul de
securitate și
cooperare

18__

Harta NATO și a
țărilor partenere

Notă: Trimiterile care se fac în această publicație la fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei sunt marcate printr-un asterisc (*) care trimite la următoarea notă de subsol: *Turcia recunoaște Republica Macedonia conform numelui constituțional al acesteia.*

Sursa fotografiilor: Toate fotografiile aparțin © NATO, cu excepția situațiilor în care se menționează altă sursă.

PARTENERIAT

20__

Operațiuni în
sprijinul păcii

© Finnish Defence Forces

24__

Reforma apărării

29__

Pregătirea și
răspunsul în
cazul producerii
dezastrelor

33__

Securitatea,
știința și mediul
înconjurător

36__ O adevărată cultură euro-atlantică a securității

Originile și evoluția Parteneriatului

Căderea Zidului Berlinului în noiembrie 1989 semnală sfârșitul Războiului Rece. În scurt timp, remarcabilul ritm al schimbărilor care aveau loc în Europa Centrală și de Est au pus NATO în fața unui ansamblu nou și foarte diferit de amenințări de securitate. Transformările politice la o scară fără precedent ofereau posibilități deosebite pentru consolidarea securității în Europa, dar, inevitabil, aveau să implice noi incertitudini și un potențial de instabilitate.

Ce putea fi făcut pentru a beneficia de oportunitatea de a orienta problemele europene de securitate pe o nouă cale, pozitivă, după confruntările din perioada Războiului Rece? Ce pași puteau fi întreprinși pentru a reface normalitatea relațiilor între toate țările din estul și vestul Europei? Cum puteau fi ajutate țările din Europa Centrală și de Est pentru a-și consolida independența proaspăt câpătată și pentru a-și împlini ambițiile de a participa în deplinătate ca

țări democratice, atât la nivel regional, cât și mondial, la abordarea multinațională a problematicii de securitate?

În iulie 1990, la Summitul de la Londra, conducătorii aliați au oferit un răspuns la aceste întrebări, întinzând o „mână de ajutor” peste vechiul hău dintre Est și Vest și propunând o nouă relație de cooperare cu toate țările Europei Centrale și de Est. Au fost create premisele pentru înființarea Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic (NACC), în decembrie 1991, un forum care să reunească NATO și noile țări partenere pentru a discuta aspecte de interes comun. (Ritmul schimbărilor în Europa, la vremea respectivă, era de o așa natură încât chiar prima întrunire a NACC a fost martoră la un eveniment istoric: în timpul întocmirii comunicatului final, ambasadorul sovietic a anunțat că Uniunea Sovietică se dizolvase și că, din acel moment, el urma să reprezinte numai Federația Rusă.)

> Sfârșitul Războiului Rece a deschis noi posibilități pentru sporirea securității și dezvoltarea cooperării.

© ullstein bild - Schürer

“Acest Parteneriat a fost înființat ca o expresie a convingerii împărtășite că stabilitatea și securitatea în spațiul euro-atlantic pot fi atinse numai prin cooperare și acțiune comună. Ocrotirea și promovarea libertăților și drepturilor fundamentale ale omului și asigurarea libertății, echității și păcii prin democrație reprezintă valorile comune fundamentale ale Parteneriatului.”

(Parteneriatul pentru Pace: Documentul Cadru – Summit-ul de la Bruxelles, 10 ianuarie 1994)

Această schimbare majoră de atitudine a fost consfințită printr-un nou concept strategic al Alianței, lansat în noiembrie 1991, care adopta o abordare mai largă a securității. Posibilitățile de a atinge obiectivele Alianței pe căi politice erau mai mari decât oricând. Deși dimensiunea de apărare rămânea indispensabilă, era momentul ca o poziție mai proeminentă să fie acordată aspectelor economice, sociale și de mediu, văzute ca niște căi de promovare a stabilității și securității în întreaga zonă euro-atlantică. Dialogul și cooperarea urmau să constituie părți esențiale în abordarea menită să gestioneze diversitatea de provocări cărora Alianța trebuia să le facă față. Din moment ce Războiul Rece se sfârșise, obiectivele principale deveneau acum reducerea pericolului apariției de conflicte provocate de neînțelegeri sau concepții diferite și mai buna gestionare a acelor crize care afectau securitatea aliaților, sporirea înțelegerii și a încrederii reciproce între statele europene și extinderea oportunităților pentru un parteneriat real în abordarea problemelor comune de securitate.

În perioada imediat următoare Războiului Rece, consultările NACC s-au concentrat asupra unor aspecte de securitate, rămase nerezolvate încă din timpul Războiului Rece, cum ar fi retragerea trupelor rusești din Statele Baltice. S-a lansat, de asemenea, un proces de cooperare politică privind mai multe probleme de securitate și în domeniul apărării. NACC a realizat foarte mult, din mai multe puncte de vedere. Cu toate acestea, NACC s-a concentrat pe dialogul politic multilateral și nu a dat posibilitatea partenerilor să-și dezvolte relații individuale de cooperare cu NATO.

Această stare de fapt s-a schimbat în 1994, odată cu lansarea Parteneriatului pentru Pace (PfP), un program deosebit de important de cooperare bilaterală practică între NATO și țările partenere, care a reprezentat un salt calitativ semnificativ în cadrul procesului de cooperare. Iar în 1997 a fost creat Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC), care avea să înlocuiască NACC și să construiască pe baza realizărilor acestuia, deschizând calea către dezvoltarea unui parteneriat sporit și mai operațional.

Esența Parteneriatului și a cooperării la nivel multinațional consistă din consultări și activități de cooperare menite să construiască transparență și încredere în întregul spațiu euro-atlantic. La nivel bilateral, este nevoie de dezvoltarea unei relații de lucru practice între țările partenere și NATO, adaptată la situațiile și nevoile specifice ale acestora.

Procesul Parteneriatului implică construirea unei relații de dialog și încredere între țările interesate, dintre care multe sunt foste adversare, în calitatea lor de membre ale unor alianțe opuse sau angajate în dispute regionale, teritoriale, politice, etnice sau religioase de lungă durată. Activitățile desfășurate laolaltă în vederea identificării soluțiilor comune pentru amenințările de securitate comune au condus la importante realizări în ceea ce privește depășirea prejudecăților din trecut și stabilirea unei viziuni clare a beneficiilor reciproce care urmează să fie obținute în urma cooperării.

După lansarea Parteneriatului, au fost realizate progrese remarcabile, în pofida unor dificultăți, poate, de neevitat, având în vedere procesul complex al schimbării politice, economice și sociale care avea loc în Europa Centrală și de Est, precum și în fosta Uniune Sovietică. Programele EAPC și PfP au avut în mod constant o dinamică proprie, NATO și țările partenere făcând pași succesivi pentru extinderea cooperării în domeniul securității, pornind de la înțelegerile de parteneriat pe care le-au creat. Parteneriatul s-a dezvoltat pe măsură ce NATO s-a transformat în decursul anilor pentru a face față noilor provocări ale mediului de securitate aflat în evoluție. În vederea păstrării dinamismului și a relevanței pentru Alianță, activitățile și mecanismele Parteneriatului au trebuit să fie adaptate în așa fel încât să corespundă noilor priorități ale NATO (vezi *capitolul "Principalele mecanisme"*).

În același mod, Parteneriatul a trebuit să fie aprofundat și extins pentru a putea răspunde aspirațiilor diverselor țări partenere și pentru a rămâne o propunere atractivă pentru acestea. Cele două runde de extindere a NATO au schimbat balanța numerică între NATO și țările partenere (vezi *caseta*). Anterior lunii martie 2004,

erau mai mulți aliați decât parteneri, care formează un grup foarte divers. Acesta include state balcanice, care încă se confruntă cu moștenirea trecutului, state de importanță strategică dar subdezvoltate, în Caucaz și Asia Centrală și state vest europene neutre. În timp ce unele dintre acestea își dezvoltă abia acum propriile structuri și capacități de apărare, altele sunt în măsură să contribuie în mod semnificativ cu forțe la operațiunile conduse de NATO sau să ofere țărilor partenere îndrumare, instruire și întrajutorare în diverse domenii.

Douăzeci de parteneri folosesc astăzi EAPC-ul pentru a se consulta în mod regulat cu cei 26 de Aliați și pentru a dezvolta cooperarea privind diverse aspecte de securitate și apărare. Forțele militare interacționează și desfășoară în mod frecvent exerciții, militarii cooperează în cadrul operațiunilor de menținere a păcii conduse de NATO, iar aliații și partenerii acționează împreună împotriva amenințării comune a terorismului. La sfârșitul Războiului Rece, nimeni nu ar fi putut prevedea această evoluție dinamică a mediului strategic euro-atlantic.

Obiectivul inițial al politicii de parteneriat a NATO a fost să înlăture barierele și să edifice securitatea prin dialog și cooperare. Astăzi, obiectivele sunt mult mai ambițioase, pentru că țările partenere sunt angajate împreună cu NATO în scopul abordării provocărilor de securitate ale secolului XXI, care cuprind terorismul, proliferarea armelor de distrugere în masă și statele problemă.

ALIAȚI ȘI PARTENERI

În decursul anilor, 30 de țări s-au alăturat Parteneriatului – Albania, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belarus, Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Estonia, Finlanda, Georgia, Ungaria, Irlanda, Kazakhstan, Republica Kirghiză, Letonia, Lituania, Moldova, Polonia, România, Rusia, Slovacia, Slovenia, Suedia, Elveția, fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei*, Tadjikistan, Turkmenistan, Ucraina și Uzbekistan.

Cu Rusia și cu Ucraina s-au dezvoltat relații speciale începând din 1997, după semnarea Actului Fondator pentru Relații Reciproce, Cooperare și Securitate între NATO și Rusia și a Cartei pentru un Parteneriat Special între NATO și Ucraina. Din acel moment, relațiile cu Rusia au fost intensificate prin crearea, în 2002, a Consiliului NATO-Rusia, în cadrul căruia aliații și Rusia se reunesc regulat. În noiembrie 2002, s-au făcut demersuri pentru lărgirea relațiilor NATO-Ucraina, prin adoptarea Planului de Acțiune NATO-Ucraina în sprijinul eforturilor de reformă ale Ucrainei pe calea integrării depline în structurile de securitate euro-atlantice.

Zece țări partenere au devenit aliați. Republica Cehă, Ungaria și Polonia au aderat la Alianță în 1999, fiind urmate de Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, România, Slovacia și Slovenia, în 2004. Trei țări candidate se pregătesc pentru aderare – Albania, Croația și fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei*.

De asemenea, Bosnia-Herțegovina, Serbia și Muntenegru speră să se alăture Parteneriatului pentru Pace și Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic. NATO sprijină năzuințele acestora, dar a impus condiții care trebuie să fie îndeplinite în prealabil. Acestea cuprind deplina cooperare cu Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie, în special în ceea ce privește arestarea lui Radovan Karadzic și a lui Ratko Mladic, cei mai notorii suspecți de crime de război. Între timp, NATO acordă deja sprijin reformei apărării în Bosnia-Herțegovina. Totodată, o cooperare restrânsă în domeniul securității urmează să fie inițiată cu Serbia și Muntenegru, prin participarea militarilor și a personalului civil la cursurile de orientare ale NATO, care urmăresc familiarizarea acestora cu Alianța, cu aspectele de gestionare a crizelor, operațiunile în sprijinul păcii și cooperarea între civili și militari.

Principalele mecanisme

NATO se consultă periodic cu țările partenere prin intermediul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC), care constituie cadrul politic general al relațiilor cu partenerii. Fiecare partener poate, de asemenea, să-și construiască propriile relații cu Alianța prin Parteneriatul pentru Pace (PfP), un program de activități practice în cadrul căruia partenerii își pot alege propriile priorități de cooperare. Aceste două mecanisme esențiale ale Parteneriatului au devenit elemente esențiale în arhitectura de securitate euro-atlantică.

Pași importanți au fost făcuți pe calea aprofundării în continuare a cooperării între aliați și parteneri cu ocazia summit-urilor de la Madrid (1997), Washington (1999), Praga (2002) și Istanbul (2004). Inițiativele adoptate cu aceste ocazii se fundamentează pe valorile și principiile comune care stau la baza cooperării și au demonstrat angajamentul constant în urmărirea obiectivului principal al Parteneriatului: întărirea și extinderea păcii și stabilității în spațiul euro-atlantic și în viitor.

MOMENTE IMPORTANTE ÎN EVOLUȚIA PARTENERIATULUI

1991 Prima reuniune a Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic

1994 Lansarea Parteneriatului pentru Pace (PfP);
Se stabilesc misiuni ale Partenerilor pe lângă NATO;
Se înființează o Celulă de Coordonare a Parteneriatului la Comandamentul Suprem al Puterilor Aliate din Europa (SHAPE)

1995 Se înființează un Centru de Coordonare Internațională la SHAPE

1996 Țările partenere participă la forța condusă de NATO creată pentru a pune în aplicare acordul de pace în Bosnia-Herțegovina

1997 Prima reuniune a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) la Sintra, Portugalia;
Rolul operațional al PfP este extins cu ocazia summit-ului NATO și al EAPC de la Madrid, Spania

1998 Se înființează Centrul Euro-Atlantic de Coordonare a Măsurilor împotriva Dezastrelor și Unitatea Euro-Atlantică de Reacție în cazul Producerii Dezastrelor.

1999 Trei parteneri – Republica Cehă, Ungaria și Polonia – aderă la NATO;

Dialogul și cooperarea sunt incluse în Concepția Strategică a Alianței, ca parte a misiunilor sale fundamentale de securitate;
La Summit-ul de la Washington se convine mărirea PfP și întărirea rolului său operațional;
Țările partenere dislocă trupe în cadrul Forței Kosovo conduse de NATO

2001 12 septembrie -EAPC se întrunește pentru a condamna atentatele teroriste împotriva SUA și se angajează să combată flagelul terorismului

2002 O analiză cuprinzătoare conduce la întărirea EAPC și a PfP la Summit-ul de la Praga

2003 Țările partenere contribuie cu trupe la Forța Internațională de Întrajutorare pentru Securitate în Afganistan

2004 Șapte Parteneri – Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, România, Slovacia și Slovenia – aderă la NATO;

Se fac alți pași în vederea întăririi Parteneriatului la Summit-ul de la Istanbul;
Se lansează Planul de Acțiune al Parteneriatului pentru Construirea Instituțiilor Apărării

Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic

Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic reunește 46 de țări membre NATO și parteneri într-un forum multilateral de dialog și consultări periodice pe teme politice și de securitate. Acesta mai servește și drept cadru politic pentru relațiile bilaterale individuale dezvoltate între NATO și țările participante la Parteneriatul pentru Pace.

Decizia luată în 1997 de a înființa EAPC a reflectat dorința de a merge dincolo de realizările Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic în vederea construirii unui forum de securitate pentru un parteneriat mai extins și mai operațional. Noul forum a fost înființat pentru a corespunde relațiilor din ce în ce mai complexe dezvoltate între parteneri în cadrul programului PfP și în contextul operațiunii de menținere a păcii din Bosnia-Herțegovina, unde, în 1996, fuseseră dislocate trupe din 14 țări parteneri pentru a acționa împreună cu trupele aliaților. Această acțiune a completat pașii făcuți în paralel pentru sporirea rolului Parteneriatului pentru Pace prin sporirea implicării partenerilor în procesul decizional și de planificare în întreg spectrul de activități ale Parteneriatului. Un alt aspect rezultând din înființarea EAPC a fost deschiderea cadrului Parteneriatului, conceput inițial să includă țările fostului Tratat de la Varșovia și țări vest-europene neutre.

Pe lângă consultări pe termen scurt în probleme politice curente și de securitate, în cadrul EAPC se desfășoară și consultări pe termen lung și cooperarea într-un mare număr de domenii. Aici sunt incluse, deși nu exclusiv, operațiunile de gestionare a crizelor și de consolidare a păcii, problemele regionale, controlul armamentelor și aspecte legate de proliferarea armelor de distrugere în masă, terorismul internațional, probleme de apărare cum ar fi planificarea, elaborarea bugetelor, politica și strategia, planificarea în cazul urgențelor civile și pregătirea împotriva dezastrelor, cooperarea în domeniul armamentelor, siguranța nucleară, coordonarea civil-militară a gestionării traficului aerian și cooperarea științifică.

> Întrunirile Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic sunt prezidate de secretarul general NATO.

În funcție de subiectul în discuție, EAPC are la dispoziție o gamă largă de posibilități care permit organizarea de întâlniri între aliați și parteneri sau în cadrul unor grupuri de lucru mai mici. Flexibilitatea reprezintă cheia succesului acestei structuri.

Majoritatea țărilor parteneri și-au deschis misiuni diplomatice la sediul NATO de la Bruxelles, ceea ce facilitează comunicarea periodică și permite organizarea de consultări ori de câte ori este nevoie. EAPC se întrunește lunar la nivelul ambasadurilor, anual la nivelul miniștrilor afacerilor externe și ai apărării și la nivelul șefilor de stat major, precum și ocazional, la un nivel înalt. Un nou Forum de Securitate EAPC la nivel înalt urmează să se întrunească anual, începând cu 2005, pentru a discuta probleme importante legate de securitate și pentru a căuta căi prin care NATO și țările parteneri pot să abordeze cel mai bine aceste probleme împreună.

Parteneriatul pentru Pace

Pe baza cooperării practice și a angajamentului față de principiile democratice care stau la baza Alianței, scopul Parteneriatului pentru Pace este sporirea stabilității, diminuarea amenințărilor la adresa păcii și construirea unor relații de securitate consolidate între țările partenere și NATO, precum și între țările partenere.

Principiul de bază al PfP este construirea unui program individual între țările partenere și NATO, adaptat nevoilor fiecărui partener și pus în practică în comun, la nivelul și în ritmul convenit cu fiecare țară participantă. Prin intermediul PfP s-a dezvoltat un set de instrumente foarte cuprinzător în sprijinul împlinirii scopurilor și obiectivelor PfP, precum și în sprijinul punerii în practică a acestora. Instrumentele și inițiativele dezvoltate și descrise în continuare furnizează un cadru pentru acțiune bilaterală și multilaterală, oferind partenerilor programe eficiente și transparente în sprijinul angajamentului lor față de NATO.

Baza oficială a Parteneriatului pentru Pace o constituie Documentul Cadru al acestuia, care prevede obligațiile fiecărui partener. Fiecare partener își asumă unele angajamente politice generale privind construirea unei societăți democratice, menținerea principiilor dreptului internațional, îndeplinirea obligațiilor ce decurg din Carta ONU, din Declarația Universală a Drepturilor Omului, din Actul Final de la Helsinki și din acordurile internaționale privind dezarmarea și controlul armamentelor, abținerea de la amenințarea sau utilizarea forței împotriva altor state și respectarea hotarelor actuale, precum și rezolvarea pe cale pașnică a disputelor. Totodată, se iau angajamente specifice pentru promovarea transparenței privind planificarea și elaborarea bugetului pentru apărarea națională, stabilirea unui control democratic asupra forțelor armate și amplificarea capacității de acțiune în comun cu NATO în cadrul operațiunilor de menținere a păcii și a celor umanitare. Documentul Cadru mai stabilește angajamentul Alianței de a se consulta cu țările partenere care percep o amenințare directă la integritatea lor teritorială, independența politică sau securitatea acestora – un mecanism care, de exemplu, a fost folosit de către Albania sau de fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei* în timpul crizei din Kosovo.

Țările partenere își aleg activitățile individuale pe baza năzuințelor și capacităților proprii. Acestea sunt supuse aliaților sub forma unui Document de Prezentare. După aceea, se trece la redactarea unui Program Individual de Parteneriat convenit între NATO și fiecare țară parteneră. Aceste programe bi-anuale sunt întocmite prin alegerea dintr-o gamă de activități extinsă, potrivit intereselor și necesităților specifice ale fiecărei țări. Cooperarea se concentrează în special asupra activităților de apărare, de reformă a sectorului de apărare și gestionare a consecințelor reformei apărării, dar practic atinge fiecare domeniu al activităților NATO, inclusiv politica și planificarea în domeniul apărării, relațiile civil-militare, educația și instruirea, apărarea spațiului aerian, sistemele de comunicații și de informații, gestionarea crizelor și planificarea în cazul urgențelor civile.

> Croația a semnat Documentul Cadru al Parteneriatului pentru Pace în mai 2000.

La Summit-ul de la Washington din aprilie 1999 s-au lansat câteva inițiative importante pentru întărirea dimensiunii operaționale a Parteneriatului pentru Pace și pentru implicarea țărilor partenere în procesul decizional și cel de planificare în cadrul PfP. Acestea includ introducerea unui Concept al Capabilităților Operaționale și a unui Cadru Politico-Militar. S-a lansat, de asemenea, un Program pentru Sporirea Instruirii și a Educației pentru a ajuta la întărirea capabilităților țărilor partenere privind instruirea și educarea personalului militar al acestora.

Conceptul Capabilităților Operaționale a fost dezvoltat pentru a spori capacitatea forțelor Alianței și a țărilor partenere de a acționa împreună în cadrul operațiunilor PfP conduse de NATO. Scopul urmărit este de a spori flexibilitatea prin crearea de unități de forțe personalizate, care să lanseze și să susțină viitoarele operațiuni PfP conduse de NATO. Mecanismul se concentrează pe acele forțe și capabilități potențial disponibile pentru astfel de operațiuni. Relațiile de lucru ameliorate care se dezvoltă în mod progresiv între parteneri și sediul și personalul Alianței pe timp de pace, și între formațiunile aliate și cele partenere, ușurează integrarea acestor forțe în forțele conduse de NATO. La Summit-ul de la Istanbul s-a stipulat că standardele de interoperabilitate și evaluările aferente vor fi armonizate cu mecanismele NATO corespunzătoare ca parte a punerii în practică a Conceptului Capabilităților Operaționale.

Cadru Politico-militar stipulează principiile, modalitățile și direcțiile pentru implicarea partenerilor în consultările și deciziile politice, planificarea operațională și stabilirea formelor de asigurare a comenzii. La Istanbul, s-a subliniat necesitatea de a implica partenerii mai devreme în procesul de luare a deciziilor. Prevederile acestui document cadru sunt puse în practică în toate operațiile conduse de NATO desfășurate împreună cu partenerii și sunt de asemenea folosite și ca linii directoare generale pentru contribuțiile partenerilor la alte activități NATO, cum ar fi aplicațiile și Fondurile de afectare specială al Parteneriatului pentru Pace.

În vederea unei mai bune integrări a partenerilor în activitățile curente ale Parteneriatului, la mai multe

sedii NATO au fost înființate Elemente de personal ale partenerilor, deservite de ofițeri din țările partenere. O Celulă de Coordonare a Parteneriatului la Comandamentul Operațional al NATO din Mons, Belgia, contribuie la coordonarea instruirii și a exercițiilor desfășurate în cadrul PfP. Mai mult decât atât, un Centru Internațional de Coordonare pune la dispoziția tuturor țărilor nemembre NATO care contribuie cu trupe la operațiunile de menținere a păcii conduse de NATO, spații pentru briefing și planificare (vezi pag. 23).

Pentru a asigura o mai mare abilitate a forțelor partenerilor de a acționa împreună cu militarii NATO în operațiile de menținere a păcii, în cadrul unui Proces de Analiză și Planificare al PfP (PARP), aceștia beneficiază de îndrumare în ceea ce privește cerințele de interoperabilitate și capabilități. Acest proces și-a adus o contribuție semnificativă la cooperarea strânsă între țările partenere și operațiunile în sprijinul păcii conduse de NATO în Balcani și Afganistan. Mecanismul PARP este modelat potrivit sistemului NATO de planificare a forțelor proprii și este oferit țărilor partenere la solicitarea acestora. Țintele planificate sau Obiectivele de Parteneriat sunt negociate cu fiecare stat participant, în timp ce progresele realizate sunt cuantificate prin analize cuprinzătoare. În timp, cerințele PARP au devenit mai complexe, mai exigente și pe măsura obiectivelor de perfecționare a capabilităților stabilite chiar de aliați. PARP mai este utilizat de parteneri atât pentru a-și construi forțe armate eficace, convenabile din punct de vedere al costurilor și durabile, cât și pentru promovarea unor eforturi mai mari de reformă a sectorului apărării. De exemplu, acest mecanism a jucat un rol primordial în cadrul reformelor complexe din domeniul apărării în Ucraina (vezi pag. 25).

Mai multe inițiative din cadrul Parteneriatului îi ajută pe parteneri să gestioneze consecințele reformei apărării, mai ales prin politica Fondului de afectare specială al PfP (vezi *caseta pag. 28*), care oferă sprijin practic pentru distrugerea în condiții de siguranță a minelor anti-personal și a surplusului de arme, precum și pentru reconversia profesională a personalului militar și schimbarea destinației bazelor militare.

> Un elicopter elvețian din cadrul KFOR survolează Pristina, în Kosovo: Promovarea cooperării în cadrul operațiunilor de menținere a păcii conduse de NATO reprezintă o preocupare fundamentală a Parteneriatului.

Aprofundarea cooperării

La Summit-ul de la Praga, din noiembrie 2002, s-au făcut pași în continuare pentru întărirea cooperării dintre NATO și țările partenere. O analiză a EAPC și a Parteneriatului pentru Pace a recomandat întărirea dialogului politic cu țările partenere și extinderea în continuare a implicării acestora în planificarea, realizarea și supravegherea activităților la care participă.

La Praga a fost introdus un nou mecanism de cooperare, Planul de Acțiune al Parteneriatului. Primul program care urma să fie dezvoltat a fost Planul de Acțiune al Parteneriatului împotriva Terorismului (vezi pag. 15). O altă nouă inițiativă a constituit-o Planul Individual de Acțiune al Parteneriatului (IPAP), care permite Alianței să-și personalizeze asistența acordată țărilor partenere interesate în acordarea unui sprijin mai structurat pentru reformele naționale, mai ales în sectorul apărării și securității, potrivit propriilor lor nevoi și situații specifice (vezi caseta).

Pe baza progreselor realizate la Praga, la Summit-ul de la Istanbul, din iunie 2004, s-au făcut mai mulți pași pentru întărirea Parteneriatului Euro-Atlantic și adaptarea în continuare a acestuia în vederea abordării principalelor teme și pentru a

răspunde nevoilor și capacităților individuale ale partenerilor. A fost lansat un Plan de Acțiune al Parteneriatului pentru Construirea Instituțiilor Apărării privind încurajarea și sprijinirea partenerilor în construcția unor instituții de apărare eficace și supuse controlului democratic (vezi pag. 24).

Oportunitatea partenerilor de a-și spori contribuția la operațiile conduse de NATO va crește prin implicarea mai devreme a țărilor contribuitoare cu trupe în procesul decizional și prin preluarea de către acestea a unor responsabilități mai mari în ceea ce privește consultările politice. În plus, Conceptul Capabilităților Operaționale va fi sporit, iar partenerilor li se va oferi posibilitatea de a fi reprezentați la Comandamentul Aliat pentru Transformare, a cărei responsabilitate este promovarea și supravegherea transformărilor continue a forțelor și capabilităților Alianței. Acest lucru va contribui la promovarea unei interoperabilități mai mari între forțele NATO și cele ale țărilor partenere, precum și la transformarea sectoarelor apărării potrivit rolurilor și capabilităților operaționale NATO aflate într-o continuă evoluție.

O altă decizie adoptată a fost aceea privind concentrarea atenției asupra implicării, împreună cu țările partenere, în regiuni de importanță strategică – Caucaz (Armenia, Azerbaidjan, Georgia) și Asia Centrală (Kazakhstan, Republica Kirghiză, Tadjikistan, Turkmenistan, Uzbekistan). NATO a numit un Reprezentant Special pentru cele două regiuni și doi ofițeri de legătură, cu rolul de a oferi, acolo unde este nevoie, sprijin și îndrumare atât pentru punerea în practică a diferitelor aspecte

ale Planurilor Individuale de Acțiune ale Parteneriatului, Planurilor de Acțiune ale Parteneriatului pentru Edificarea Instituțiilor de Apărare și împotriva Terorismului, cât și pentru cooperare, cu un accent special în ceea ce privește PARP.

Informații suplimentare:

www.nato.int/issues/eapc/index.html

www.nato.int/issues/pfp/index.html

PLANURILE INDIVIDUALE DE ACȚIUNE ALE PARTENERIATULUI

Lansate la Summit-ul de la Praga, din noiembrie 2002, Planurile Individuale de Acțiune ale Parteneriatului (IPAP-urile) se adresează acelor țări care au voința politică și capacitatea de a-și întări relațiile cu NATO. Acoperind o perioadă de doi ani, aceste planuri sunt concepute să reunească toate mecanismele de cooperare prin intermediul cărora un stat partener interacționează cu Alianța, reglând concentrarea activităților pentru a veni mai bine în sprijinul propriilor eforturi de reformă ale acestuia la nivel național.

Un IPAP trebuie să menționeze clar obiectivele de cooperare și prioritățile fiecărui partener, și să se asigure că diversele mecanisme corespund direct acestor priorități. NATO va furniza o consiliere personalizată adecvată, specifică fiecărei țări în ceea ce privește obiectivele de reformă. Un dialog politic intensificat pe anumite subiecte relevante poate

deveni parte integrantă a procesului IPAP. De asemenea, IPAP facilitează coordonarea asistenței bilaterale furnizată partenerilor de către aliați, precum și coordonarea eforturilor cu alte instituții internaționale interesate.

Obiectivele acoperite se încadrează în categoriile generale ale problemelor politice și de securitate, de apărare, securitate și militare, informațiilor publice, aspectelor de știință și mediu înconjurător, planificarea în cazul situațiilor de urgență civilă, ale problemelor administrative, de securitate protectivă și resurse.

În noiembrie 2004, Georgia a devenit prima țară care a adoptat un IPAP cu NATO. IPAP-uri sunt acum în curs de adoptare cu Azerbaidjan și Uzbekistan. Armenia și Moldova și-au exprimat de asemenea interesul de a dezvolta un astfel de plan.

> Parteneriatul Euro-Atlantic a fost consolidat în continuare la Summit-ul din iunie 2004 de la Istanbul.

Dialogul de securitate și cooperare

Pe măsură ce mediul de securitate evoluează, Parteneriatul Euro-Atlantic se transformă pentru a putea aborda o multitudine de probleme de securitate de importanță majoră atât pentru aliați, cât și pentru parteneri. Periodic sunt organizate schimburi de opinii privind situația de securitate în Balcani și Afganistan, unde sunt staționate forțele de menținere a păcii ale statelor aliate și parteneri. De asemenea, se lansează inițiative pentru promovarea și coordonarea cooperării practice și a schimbului de know-how în domenii cheie cum ar fi combaterea terorismului, precum și abordarea problemelor legate de proliferarea armelor de distrugere în masă, a armelor mici și a armamentului ușor.

Numeroase provocări la adresa securității pot fi abordate cel mai bine prin colaborarea strânsă cu statele vecine. EAPC și programul PfP oferă un cadru general în care poate fi promovată și sprijinită cooperarea în unele domenii cheie cu țările parteneri la nivel regional și sub-regional, îndeosebi în Europa de Sud-est, Caucaz și Asia Centrală.

Combaterea terorismului

Combaterea terorismului este acum una dintre prioritățile de vârf ale NATO. Atacurile împotriva Statelor Unite din 11 septembrie 2001 au condus la invocarea în premieră de către NATO a Articolului 5 (clauza apărării colective din tratatul fondator al Alianței). Întruniți de urgență în ziua următoare, ambasadorii NATO și ai țărilor parteneri au condamnat necondiționat atacurile și au promis să facă toate eforturile necesare pentru a combate flagelul terorismului.

“Suntem îngroziți de aceste acte barbare și le condamnăm în mod necondiționat. Aceste acte au constituit un atac împotriva valorilor noastre comune. Nu vom permite ca aceste valori să fie compromise de către cei care urmează calea violenței. Ne angajăm să depunem toate eforturile pentru a combate flagelul terorismului. Rămânem uniți în credința noastră că idealurile parteneriatului și ale cooperării vor prevala.”

(Declarația EAPC din 12 septembrie 2001)

Solidaritatea exprimată în acea zi de către membrii EAPC – din America de Nord și Europa până în Asia Centrală – și cooperarea care s-a manifestat de atunci în campania împotriva terorismului arată felul în care inițiativele din cadrul Parteneriatului NATO au constituit bazele dezvoltării unei adevărate culturi de securitate euro-atlantice.

Hotărârea comună de a-și uni forțele împotriva amenințării teroriste a căpătat o expresie concretă prin lansarea Planului de Acțiune al Parteneriatului împotriva Terorismului la Summit-ul de la Praga. Acesta oferă un cadru de cooperare și schimb de cunoștințe în domeniul combaterii terorismului prin consultări politice și măsuri practice. Planul permite un schimb de informații perfecționat și cooperarea în domenii cum ar fi securitatea hotarelor, instruirea și exercițiile anti-teroriste și construirea de capacități de apărare împotriva atacurilor teroriste sau pentru gestionarea consecințelor unui astfel de atac (vezi pag. 32). Acesta mai promovează acțiuni în vederea asigurării securității fizice și a distrugerii în condiții de siguranță a surplusurilor de muniții și a armelor mici și armamentului ușor, cum ar fi lansatoarele de rachete și aruncătoarele de grenade.

Abordarea proliferării

Armele de distrugere în masă

Contracararea proliferării armelor de distrugere în masă (WMD) reprezintă una dintre principalele provocări de securitate ale secolului XXI. Dialogul dintre NATO și țările partenere joacă un rol aparte în realizarea obiectivelor de neproliferare ale Alianței. Încrederea este o condiție necesară pentru asigurarea succesului în eforturile de neproliferare și poate fi atinsă numai prin deschidere și transparență.

Prin consultări cu partenerii, Alianța urmărește să îmbunătățească înțelegerea comună și împărtășirea informațiilor privind problematica neproliferării. Astfel de consultări, care se referă atât la eforturile politice, cât și la cele de apărare, și care implică atât ministerele afacerilor externe, cât și pe cele ale apărării, contribuie cu succes la construirea încrederii. În plus, mai multe țări partenere au o pregătire bună în ceea ce privește pregătirea planurilor de acțiune în cazul atacurilor cu WMD, putând aduce o contribuție importantă la întărirea eforturilor comune în acest domeniu.

S-au organizat mai multe seminare și ateliere de lucru pe teme specifice. Acestea au inclus discuții aprofundate în legătură cu «antraxul – lecții învățate» care au identificat câteva puncte cheie în planificarea situațiilor de urgență rezultate din experiența dobândită în toamna anului 2001 de Statele Unite sau ulterior. O altă temă au constituit-o problemele legate de pericolele industriale asupra mediului sau alte provocări medical-operaționale.

> Proliferarea armelor de distrugere în masă reprezintă o provocare gravă de securitate a secolului XXI.

Atelierele de lucru EAPC privind riscurile potențiale asociate armelor biologice și chimice au permis partenerilor să schimbe informații și să convină asupra unor proceduri. Se discută de asemenea posibilitățile de cercetare și dezvoltare pentru realizarea de noi capacități și tehnică, proiectate pentru a asigura protecția împotriva agenților WMD, facilitând înțelegerea celor mai bune căi de a spori pregătirea generală.

Experți în dezarmare din țările NATO și parteneri au avut ocazia să discute despre aspectele politice și ale schimbului de informații în legătură cu proliferarea WMD. Consultările s-au concentrat asupra unora dintre principalele tendințe în materie de proliferare și au inclus prezentări referitoare la perspectivele regionale din partea țărilor care nu fac parte din EAPC (cum ar fi China, Japonia, Israel și Coreea de Sud). Partenerii au schimbat informații în legătură cu procedurile de control al exporturilor și punerea în aplicare a inițiativelor recente privind neproliferarea, cum ar fi Rezoluția nr. 1540 a Consiliului de Securitate al ONU.

De asemenea, membrii Alianței i-au informat pe parteneri despre activitățile NATO în domeniul apărării împotriva armelor chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN), mai ales în ceea ce privește construirea și dislocarea Batalionului NATO de Apărare CBRN.

Acțiunile împotriva minelor și a armelor mici

Pericolele generate de răspândirea armelor ieftine și diversificate au devenit obiectul preocupărilor tot mai serioase ale comunității internaționale. Ușor de procurat și de folosit, armele mici contribuie la alimentarea și prelungirea conflictelor armate. Civillii sunt de prea multe ori, țintele și victimele creșterii violenței. Conform ONU și altor surse, din cele patru milioane de victime de război în anii 1990, 90% au fost civili și 80% dintre aceștia au fost femei și copii. Se estimează că există peste o jumătate de miliard de arme mici și armament ușor în lume – aproximativ una la fiecare 12 persoane. Ele provoacă peste 1.000 de morți în fiecare zi. În cazul minelor antipersonal, numărul total de astfel de mine îngropate în pământ în întreaga lume este estimat la 100 de milioane. În medie, o mină antipersonal explodează la fiecare 22 minute, rănind sau ucigând în jur de 26.000 de persoane anual.

La nivel global, regional și local, au fost lansate multiple inițiative menite să abordeze problema răspândirii armelor mici și să satisfacă nevoia de măsuri umanitare împotriva minelor antipersonal. NATO și țările parteneri caută să completeze aceste eforturi, utilizând expertiza politico-militară a Parteneriatului în abordarea acestei provocări în spațiul euro-atlantic.

> Răspândirea armelor mici și a armamentului ușor se află în centrul unei preocupări crescânde la nivel internațional.

EAPC a înființat Grupul de lucru ad hoc de acțiune pentru arme mici, armament ușor și lupta împotriva minelor, care oferă un forum pentru schimbul de informații privind modalitățile de control al transferului de astfel de armamente, spre exemplu, prin mecanismele naționale de control al exporturilor și prin pârghiile de punere în aplicare. La rândul său, programul PfP încearcă, să promoveze instruirea în domeniul managementului rezervelor, depozitării, eliminării și al distrugerii în condiții de siguranță a stocurilor în surplus, precum și al colectării și distrugerii armamentelor în timpul operațiunilor de menținere a păcii. În plus, se oferă asistență personalizată statelor individuale, la cererea acestora.

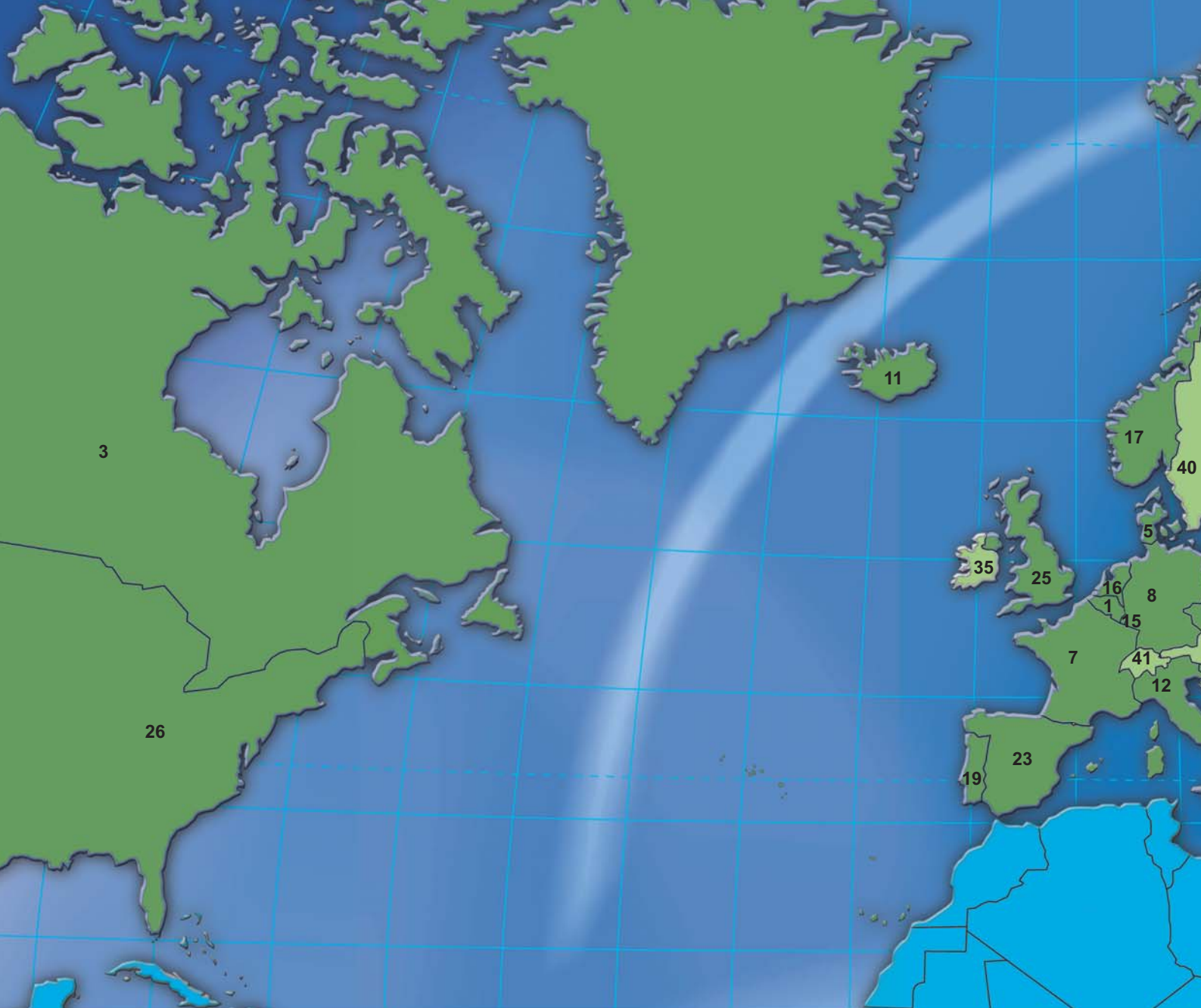
Problema minelor antipersonal este abordată în același grup de lucru, dar și prin programul PfP. Seminarele și atelierile de lucru s-au concentrat pe aspecte specifice ale problemei. Mai mult, deși Serviciile ONU pentru Acțiune împotriva Minelor sunt cele care au principala responsabilitate în privința operațiunilor umanitare de deminare în teren, trupele NATO și ale statelor partenere desfășurate în Balcani și Afganistan pentru operațiuni de menținere a păcii oferă în mod regulat asistență organizațiilor civile în acțiunile umanitare de deminare. În Balcani, au fost curățați de mine antipersonal 26 milioane de metri pătrați, iar în Afganistan forțele ISAF participă la îndepărtarea minelor din perimetrul Aeroportului Internațional Kabul și întreaga zonă în care își desfășoară misiunile.

Un Fond de afectare specială al Parteneriatului pentru Pace (vezi p. 28) a fost înființat în 2000 pentru a direcționa fondurile alocate de statele donatoare pentru sprijinirea distrugerii minelor antipersonal. Peste două milioane de mine antipersonal au fost distruse până în decembrie 2004 iar în viitor sunt prevăzute alte proiecte. Domeniul politicii Fondului de afectare specială al PfP a fost ulterior extins, pentru a include distrugerea surplusului de muniții, arme mici și armament ușor.

> Participanții la misiunile de menținere a păcii din țările NATO și parteneri sprijină în mod frecvent eforturile de deminare în scop umanitar.

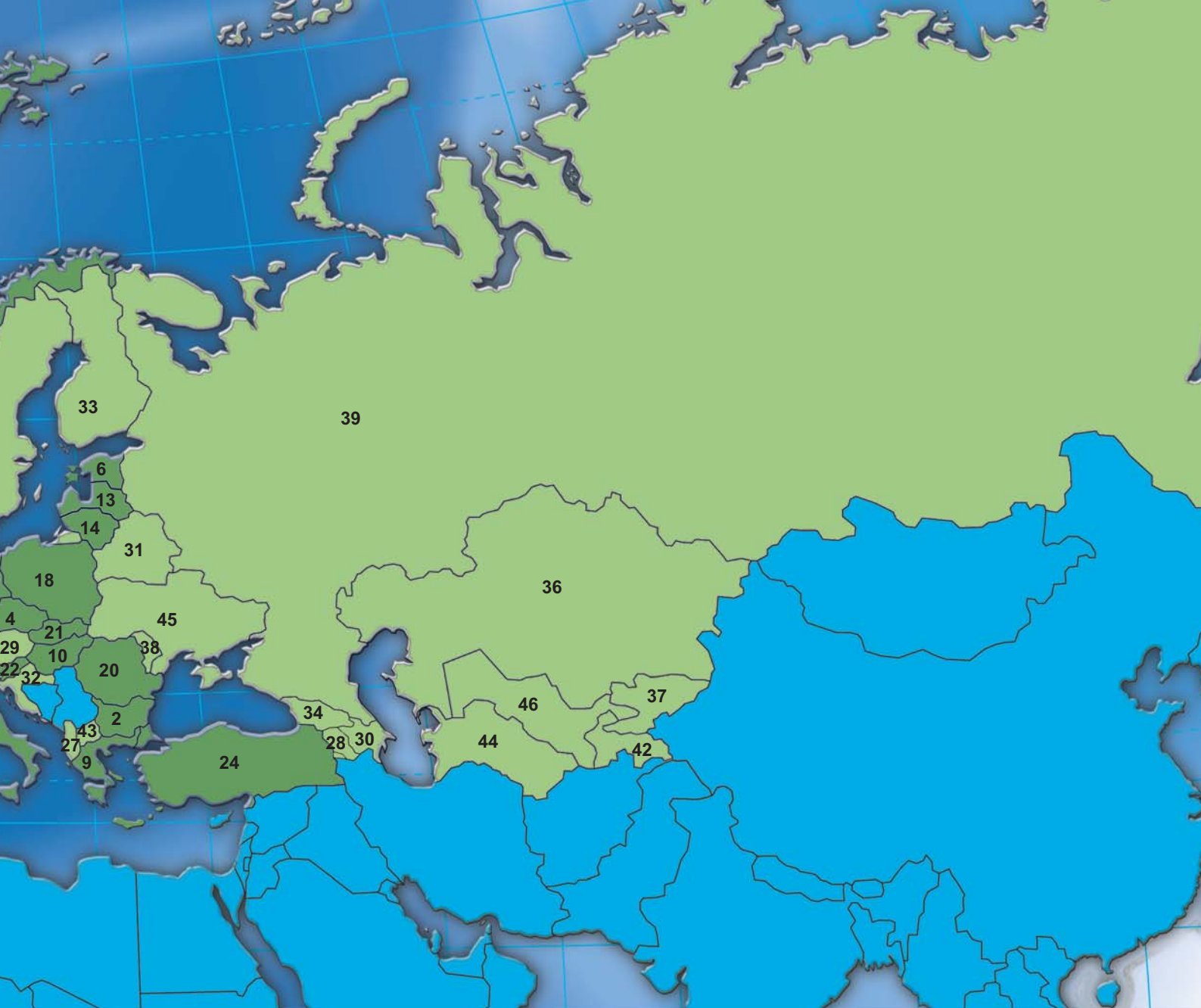

© SHAPE

 ȚĂRI MEMBRE NATO

	Belgia (1)		Lituania (14)
	Bulgaria (2)		Luxemburg (15)
	Canada (3)		Olanda (16)
	Republica Cehă (4)		Norvegia (17)
	Danemarca (5)		Polonia (18)
	Estonia (6)		Portugalia (19)
	Franța (7)		România (20)
	Germania (8)		Slovacia (21)
	Grecia (9)		Slovenia (22)
	Ungaria (10)		Spania (23)
	Islanda (11)		Turcia (24)
	Italia (12)		Regatul Unit (25)
	Letonia (13)		Statele Unite (26)

 ȚĂRI PARTENERE

Albania (27)

Armenia (28)

Austria (29)

Azerbaidjan (30)

Belarus (31)

Croația (32)

Finlanda (33)

Georgia (34)

Irlanda (35)

Kazakhstan (36)

Republica Kirghiză (37)

Moldova (38)

Rusia (39)

Suedia (40)

Elveția (41)

Tadjikistan (42)

Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei* (43)

Turkmenistan (44)

Ucraina (45)

Uzbekistan (46)

* Turcia recunoaște Republica Macedonia conform numelui constituțional al acesteia

Operațiunile în sprijinul păcii

> Țările partenere aduc o contribuție esențială la Forța Internațională de Asistență pentru Securitate din Afganistan.

Țările partenere au jucat un rol major în operațiunile în sprijinul păcii conduse de NATO în Balcani și își aduc și în prezent o contribuție semnificativă la misiunea NATO în Afganistan. Participarea țărilor partenere în aceste operațiuni sporește securitatea în spațiul euro-atlantic și în afara acestuia. Ea permite forțelor partenere să câștige experiența practică de pe urma colaborării cu forțele aliate în reinstaurarea stabilității în zonele de criză și contribuie la ușurarea poverii aliaților generate de multiplicarea misiunilor. Mai mult, implicarea partenerilor în operațiile conduse de NATO subliniază existența unui larg consens internațional în ce privește participarea la managementul situațiilor de criză și limitarea zonelor de instabilitate.

Militari dintr-un număr mare de țări partenere s-au obișnuit să lucreze împreună cu militari din statele membre NATO, învățând modul în care acționează Alianța în situații complexe și dificile. Acest lucru a reprezentat, mai mult decât orice alt factor, un element esențial pentru sporirea relațiilor și construirea încrederii și a înțelegerii între forțe militare care, înainte de sfârșitul Războiului Rece, formau alianțe ostile în interiorul unui continent divizat. Astăzi, NATO și statele partenere acționează împreună împotriva provocărilor secolului al XXI-lea.

Misiunea din Afganistan

NATO a preluat conducerea Forței Internaționale de Asistență pentru Securitate (ISAF) din Afganistan în august 2003. Misiunea acestei forțe sub mandat ONU este de a sprijini eforturile autorităților afgane pentru instaurarea păcii și stabilității în această țară, care se reface după două decenii de război civil, și de a o împiedica să devină din nou, o bază pentru teroriști.

Mandatul inițial limita operațiunile ISAF la Kabul și zonele limitrofe, dar ulterior, printr-un nou mandat ONU, acestea au fost extinse și în afara capitalei. Prezența ISAF s-a extins treptat spre nordul țării, prin înființarea Echipelor pentru Reconstrucția Provinciilor (PRT-uri), formate din personal civil și militar care acționează în provincii pentru a extinde autoritatea guvernului central și pentru a facilita dezvoltarea și reconstrucția. Pregătirile de largire în continuare a operațiunilor, la vest de Kabul, au fost inițiate în toamna anului 2004. În plus, trupe suplimentare au staționat timp de opt săptămâni în Afganistan pentru a sprijini procesul electoral, înaintea și în timpul alegerilor prezidențiale, desfășurate în octombrie 2004.

În septembrie 2004, la ISAF participau zece țări partenere, unele dintre acestea furnizând forțe specializate deosebit de valoroase, cum ar fi echipe de poliție militară și de deminare. Mai mult, țările partenere din Asia Centrală au contribuit la asigurarea aprovizionării cu mijloace logistice a forțelor ISAF, dat fiind că echipamentele trebuie să tranziteze câteva state partenere pentru a ajunge în Afganistan. Relațiile dezvoltate prin Parteneriatul pentru Pace au stat la baza elaborării de către aliați a unor acorduri bilaterale privind tranzitul materialelor prin aceste state și staționarea forțelor și materialelor pe teritoriile respective. De exemplu, Germania și Uzbekistan au încheiat un acord oficial privind folosirea aeroportului militar din Termez, situat lângă granița cu Afganistanul, pentru a se asigura un pod aerian înspre Kabul și zonele din nordul țării, Olanda și Republica Kirghiză au încheiat un acord care permite avioanelor de vânătoare F-16 olandeze să opereze de pe aeroportul din Bișkek, iar Franța are un acord asemănător cu Tadjikistanul, care îi permite să opereze un centru logistic în Dushanbe. Dată fiind diversitatea etnică a populației Afganistanului, unele țări partenere din Asia Centrală exercită influență asupra unor importanți factori locali, care poate fi folosită pentru a sprijini realizarea obiectivelor ISAF.

Genul de asistență pe care țările partenere o oferă ISAF, o operație desfășurată departe de aria tradițională a NATO, este o dovadă a importanței deosebite pe care Parteneriatul o are pentru Alianță.

Operațiunile din Balcani

Încă de la dislocarea inițială a primei misiuni de menținere a păcii a Alianței în Bosnia-Herțegovina, țările partenere au fost parte integrantă a operațiilor în sprijinul păcii conduse de NATO în Balcani. Aproape 10% din trupele care participă la operațiunea în sprijinul păcii conduse de NATO în Bosnia-Herțegovina și 18% din trupele de menținere a păcii care intră în componența Forței Kosovo (KFOR) reprezintă contribuția țărilor partenere și a altor țări nemembre NATO.

Bosnia-Herțegovina

Trupe din 14 țări partenere au făcut parte din Forța de Implementare (IFOR) dislocată în Bosnia-Herțegovina, după semnarea Acordului de pace de la Dayton la 14 decembrie 1995. Mandatată de ONU să pună în practică aspectele militare ale acordului de pace, IFOR avea misiunea să pună capăt ostilităților, să separe forțele armate ale entităților nou create în țara devastată de război (Federația Bosniei și a Herțegovinei și Republica Srpska) și să asigure transferul de teritoriu între cele două entități.

IFOR a fost înlocuită de Forța de Stabilizare (SFOR), de dimensiuni mai reduse, în decembrie 1996. Pe lângă împiedicarea reluării ostilităților și promovarea unui climat în care procesul de pace să poată progresa, misiunea SFOR a fost extinsă pentru a include sprijinirea agențiilor civile implicate în eforturile comunității internaționale de a construi o pace durabilă în țară. Trupele de

> Militar suedez din cadrul misiunii SFOR de menținere a păcii și câinele său verifică terenul pentru identificarea minelor.

menținere a păcii au ajutat refugiații și persoanele strămutate să se întoarcă la domiciliile lor și au contribuit la reformarea forțelor militare bosniace. Odată cu ameliorarea treptată a situației de securitate, numărul forțelor de menținere a păcii din țară a fost redus progresiv, de la cele 60.000 inițial la aproximativ 7.000 în 2004.

Operațiunea condusă de NATO în Bosnia-Herțegovina s-a încheiat în decembrie 2004, când responsabilitățile privind menținerea securității au fost transferate unei misiuni conduse de Uniunea Europeană. Îndeplinirea cu succes a misiunii SFOR stă mărturie pentru înțelepciunea viziunii largi pe termen lung a activității de menținere a păcii și de reconstrucție. Este de asemenea o confirmare a răbdării și perseverenței pe care țările aliate și parteneri le-au demonstrat în întreaga regiune balcanică în deceniul trecut și pe care continuă să le demonstreze în Kosovo.

Încheierea misiunii SFOR nu a însemnat însă sfârșitul angajării NATO în Bosnia-Herțegovina. NATO și-a păstrat propriul comandament militar în țară, prin intermediul căruia se urmărește în prezent sprijinirea autorităților bosniace în procesul de reformă a apărării și în pregătirea țării pentru aderarea la Parteneriatul pentru Pace. De asemenea, acesta acționează atât împotriva terorismului, cât și pentru capturarea suspectilor de crime de război și culegerea de informații.

Kosovo

O misiune de menținere a păcii condusă de NATO a fost dislocată în provincia sârbă Kosovo, după ce o campanie aeriană aliată de 78 de zile îndreptată împotriva unor ținte din Republica Federală Iugoslavia, a forțat regimul Milosevic să îndeplinească solicitările comunității internaționale vizând retragerea forțelor sârbe din Kosovo, încetarea represiunii violente a etnicilor albanezi și revenirea refugiaților.

Încheierea Acordului Militar Tehnic între NATO și comandanții iugoslavi a permis Forței Kosovo (KFOR) să staționeze în provincie începând cu iunie 1999, sub un mandat ONU. Misiunea acesteia era să împiedice re izbucnirea ostilităților,

să stabilească un mediu sigur, să sprijine eforturile umanitare internaționale și activitatea Misiunii de Administrație Interimară a ONU în Kosovo (UNMIK).

În total, personalul inițial al KFOR se ridica la aproximativ 43.000 de persoane. Reducerea treptată a trupelor a condus la înjumătățirea acestei cifre. În octombrie 2004, cei 18.000 de militari proveneau din majoritatea țărilor aliate, nouă țări partenere și alte două state nemembre NATO, respectiv Argentina și Maroc.

În strânsă cooperare cu UNMIK, KFOR contribuie la edificarea unui mediu sigur în Kosovo, în care democrația să se poată dezvolta, cu sprijin internațional. A fost lansată reconstrucția civilă, iar securitatea și activitatea normală au revenit, într-o anumită măsură, în provincie. Totuși, așa cum a demonstrat-o izbucnirea violențelor interetnice din martie 2004, Kosovo se confruntă în continuare cu provocări semnificative și este necesară menținerea unei prezențe militare robuste în această provincie.

Colaborarea

Unul din scopurile principale ale Parteneriatului pentru Pace este dezvoltarea forțelor țărilor partenere astfel încât acestea să poată acționa împreună cu forțele NATO în operațiile de menținere a păcii (*vezi și pp. 10-11*). Programele bilaterale și exercițiile militare ajută țările partenere să-și dezvolte forțe care să aibă capacitatea de a participa la activități de menținere a păcii împreună cu forțele NATO. Învățarea limbii engleze și dezvoltarea interoperabilității au o importanță majoră. Într-o măsură tot mai mare, forțele militare ale partenerilor se adaptează normelor operaționale ale Alianței, pentru a se putea asigura eficiența în teren, și adopta proceduri și sisteme compatibile cu cele folosite de NATO. Conceptul Capabilităților Operaționale are un rol esențial în acest sens. Celula de Coordonare a Parteneriatului, înființată în cadrul SHAPE în 1994, sprijină comandamentele strategice ale NATO în coordonarea instruirii și a exercițiilor PFP.

Participarea țărilor partenere și a altor țări nemembre NATO în operațiunile de sprijinire a păcii conduse de NATO este îndrumată de Cadrul politico-militar și facilitată de Centrul Internațional de Coordonare înființat la SHAPE în octombrie 1995 pentru a asigura servicii de informare și planificare pentru toate țările nemembre NATO care participă cu trupe. Participarea individuală a diverselor state este reglementată printr-un acord financiar și tehnic, încheiat între fiecare țară care participă cu trupe și NATO, după evaluarea contribuțiilor propuse la operațiunile respective. Fiecare țară parteneră își asumă responsabilitatea pentru amplasarea propriilor contingente și pentru asigurarea sprijinului necesar pentru funcționarea lor eficientă. În unele cazuri, acestea beneficiază de sprijinul oferit de aliați pe cale bilaterală.

Deși majoritatea țărilor nemembre NATO care participă cu trupe în operațiile de menținere a păcii conduse de NATO fac parte din programul PfP și provin din Europa, câteva state care contribuie cu trupe sunt de pe alte continente,

iar unele nu au relații oficiale cu Alianța. Din America de Sud, Argentina a contribuit cu echipe de menținere a păcii atât la SFOR cât și la KFOR, iar Chile a participat la SFOR. Dintre țările participante la Dialogul Mediteranean al NATO, Iordania și Maroc au participat cu trupe la SFOR și KFOR, iar forțe de menținere a păcii egiptene au servit în cadrul forțelor aflate sub comanda NATO în Bosnia-Herțegovina. O altă țară arabă, Emiratele Arabe Unite, a participat la KFOR cu un contingent substanțial. Din Asia de Sud-est, Malaiezia a participat atât la IFOR cât și la SFOR. Mai mult, ca parte a programelor de schimb cu Regatul Unit, militari australieni și neozeelandezi au fost trimiși de țara lor să participe la menținerea păcii în Balcani. O mică echipă de neozeelandezi servește de asemenea în cadrul ISAF.

Forțe ruse de menținere a păcii

Timp de peste șapte ani, până la retragerea din SFOR și KFOR în vara lui 2003, Rusia a furnizat cele mai numeroase contingente non-NATO pentru forțele de menținere a păcii din Balcani, unde soldații ruși au acționat alături de colegii din statele aliate sau partenere pentru a sprijini eforturile comunității internaționale de construire a unei securități și stabilități durabile în regiune.

Trupe ruse de menținere a păcii au fost dislocate pentru prima dată în Bosnia-Herțegovina în ianuarie 1996, în cadrul unei brigăzi multinaționale din sectorul de nord, efectuând zilnic misiuni de patrulare și convoaie de securitate, și participând de asemenea la procesul de reconstrucție și acțiunile umanitare. Având un rol diplomatic vital în securizarea încheierii conflictului din Kosovo, în ciuda diferendelor privind campania aeriană a NATO din 1999, trupele rusești au fost amplasate în Kosovo în iunie 1999, unde au făcut parte din brigăzile multinaționale din estul, sudul și nordul provinciei, au contribuit la buna funcționare a aeroportului din Pristina și au furnizat servicii și facilități medicale.

Reforma apărării

Odată cu sfârșitul Războiului Rece, amenințarea unei confruntări între vest și est a dispărut. Armatele masive și rezervele uriașe de armament și muniție nu mai erau necesare. Mulți așteptau cu nerăbdare să beneficieze de avantajele păcii, prin diminuarea cheltuielilor pentru apărare. Totuși, realizarea reformelor sistemului de apărare nu este nici ieftină, nici ușoară. În plus, NATO și țările partenere s-au pomenit curând în fața unor noi amenințări la adresa securității și au fost nevoite să-și adapteze forțele armate la mediul de securitate aflat în schimbare, ceea ce avea să conducă inevitabil la consecințe economice.

Țările membre NATO își reduc treptat nivelul personalului militar, al echipamentelor și bazelor și își transformă forțele astfel încât să fie mai bine pregătite să răspundă nevoilor actuale de apărare. Numeroase țări partenere abia încep acest proces lung și anevoios, adesea cu resurse puține și expertiză limitată. Ele se confruntă cu sarcina descurajantă de a restructura și reînstrui forțele militare care au făcut parte dintr-un mediu puternic militarizat și care nu mai pot fi întreținute sau nu mai sunt adecvate în contextul schimbărilor democratice. În transformarea forțelor armate, una dintre principalele priorități o constituie de asemenea dezvoltarea capabilităților care să permită realizarea unei contribuții eficiente la operațiunile de gestionare a situațiilor de criză și de menținere a păcii în spațiul euro-atlantic. Un alt aspect important al reformei apărării este asigurarea unei gestionări adecvate a consecințelor.

Una din cele mai importante contribuții ale Parteneriatului pentru Pace a fost Procesul de Planificare și Analiză (PARP, *vezi p. 11*) cu mecanismele sale de stabilire a obiectivelor și analiză, completat de programele dezvoltate bilateral între țările membre NATO și partenere, care permit statelor membre NATO și partenerilor vest-europeni să împărtășească know-how-ul și să ofere întrajutorare în abordarea diverselor probleme conceptuale și practice ridicate de reforma apărării.

Promovarea unei ample reforme a apărării

Construirea de sisteme eficiente

Sistemele naționale de apărare eficiente și eficace, aflate sub control civil și democratic, sunt esențiale pentru stabilitatea în spațiul euro-atlantic și cooperarea în domeniul securității internaționale. Recunoscându-se acest fapt, la Summit-ul de la Istanbul din iunie 2004 a fost lansat noul Plan de Acțiune al Parteneriatului pentru Edificarea Instituțiilor de Apărare, aprobat de șefii de stat și de guvern din țările EAPC.

Scopul acestui nou mecanism este de a veni în sprijinul eforturilor țărilor partenere în vederea inițierii și continuării reformei și a restructurării instituțiilor de apărare pentru a respecta nevoile interne, dar și angajamentele internaționale. El definește obiectivele comune ale Parteneriatului în acest domeniu, încurajează schimburile de experiență grăitoare și contribuie la ajustarea și concentrarea programelor de asistență bilaterală în domeniul securității și al apărării.

Obiectivele Planului de Acțiune includ: realizarea unor aranjamente eficiente și transparente pentru controlul democratic asupra operațiunilor de apărare; participarea civililor la dezvoltarea politicii de securitate și apărare; supravegherea juridică și legislativă eficientă și transparentă asupra sectorului de apărare; evaluarea în profunzime a riscurilor de securitate și a cerințelor apărării naționale, asociată cu dezvoltarea și menținerea de capabilități interoperabile și durabile; optimizarea conducerii ministerelor apărării și a altor agenții care au structuri de forțe asociate; respectarea normelor și practicilor internaționale în sectorul apărării, inclusiv controlul exporturilor; proceduri financiare, de planificare și alocare a resurselor eficiente și transparente în domeniul apărării; managementul eficient al cheltuielilor pentru apărare, precum și al consecințelor socio-economice ale restructurării apărării; structuri și practici de personal eficiente și transparente ale forțelor apărării; și cooperare internațională eficientă și relații de bună vecinătate în domeniul securității și al apărării.

Punerea în practică a Planului de Acțiune va utiliza la maxim mecanismele și instrumentele existente la nivelul EAPC și PfP. Mecanismul PARP va servi ca un instrument esențial pentru punerea în practică a obiectivelor Planului de Acțiune și va fi adaptat pentru a îndeplini acest rol. O punere în practică eficientă necesită dezvoltarea unei înțelegeri comune a standardelor și conceptelor de apărare, precum și a managementului și reformei apărării. Atingerea acestei interoperabilități "conceptuale" necesită o investiție majoră în educație și eforturi sporite de împărtășire a cunoștințelor și experienței relevante între aliați și parteneri.

Studiu de caz: Ucraina

Programul de cooperare pe care NATO l-a dezvoltat împreună cu Ucraina în domeniul reformei sistemului de apărare este cel mai extins dintre cele dezvoltate cu orice alt stat partener. El demonstrează gama largă de activități de cooperare la dispoziția statelor partenere din această regiune.

La declararea independenței în 1991, Ucraina a moștenit componente ale structurii militare și a forțelor armate ale fostei Uniuni Sovietice. Ucraina a solicitat sprijinul NATO pentru a transforma moștenirea din perioada Războiului Rece într-o forță mai compactă, mai modernă și mai eficientă, capabilă să satisfacă noile nevoi de securitate ale țării și să susțină rolul asumat de Ucraina, de participant activ la stabilitatea și securitatea Europei. Prioritățile NATO în acest demers sunt întărirea controlului democratic și civil asupra forțelor armate ale Ucrainei și sporirea interoperabilității cu forțele NATO.

După aderarea la Parteneriatul pentru Pace în 1994, contactele sporite și cooperarea cu NATO au permis Ucrainei să beneficieze de îndrumări și asistență practică semnificative. Cooperarea a fost intensificată după semnarea în 1997 a Cartei pentru un Parteneriat Special NATO-Ucraina. Un an mai târziu, a fost înființat Grupul de Lucru Reunit pentru Reforma Apărării, pentru a facilita consultarea și cooperarea practică în probleme legate de reforma domeniului securității și al apărării. În aprilie 1999 a fost înființat Biroul de Legătură NATO de la Kiev, pentru a sprijini aceste măsuri de reformă a apărării.

Participarea la Parteneriatul pentru Pace este binefăcătoare pentru eforturile de reformă depuse de Ucraina și pentru măsurile de sporire a interoperabilității. Mecanismul PARP este deosebit de important, întrucât a contribuit la identificarea cerințelor cheie pentru obiectivele de planificare a apărării. Un element major a fost reprezentat de asistența tehnică și îndrumarea oferite pentru realizarea unui studiu al sectorului de apărare, care a ajutat Ucraina să elaboreze o foaie de parcurs pentru reforma apărării. Un astfel de studiu constituie un proces analitic obiectiv și complex, al cărui scop este de a identifica cerințele de apărare ale unei țări pe baza politicii naționale de securitate, de a evalua aceste cerințe din perspectiva resurselor disponibile și de a genera propuneri pentru ca forțele și facilitățile respective să asigure alocarea cât mai eficientă a fondurilor publice. Rezultatul unui astfel de studiu oferă cadrul conceptual pentru continuarea reformei care, prin definiție, necesită un efort susținut pe o perioadă mai îndelungată.

> În februarie 2004, președintele Comitetului Militar NATO (centru) a vizitat capitala Ucrainei pentru a analiza progresele realizate în cooperarea dintre militari și reforma apărării.

Alte aspecte cheie ale cooperării cuprind sprijinirea Ucrainei în dezvoltarea unei noi concepții de securitate și doctrine militare, a unei politici bugetare și planificări mai eficiente și transparente și a unor relații mai strânse între sectorul civil și cel militar, inclusiv prin creșterea rolului civililor în structurile de apărare ucrainene. Încercările de restructurare și reformă ale Ucrainei sunt de asemenea sprijinite prin consilierea structurată privind reducerea numărului, conversia și profesionalizarea personalului militar, cât și prin înființarea forțelor de reacție rapidă. Activitățile nu se limitează la forțele armate sau la ministerul apărării, ci cuprind și sprijinul acordat poliției de hotăr ucrainene și trupelor subordonate ministerului de interne.

Pregătirea profesională și instruirea sunt elemente cheie ale procesului de transformare a apărării. Ofițeri superiori ucraineni participă regulat la cursurile deschise țărilor partenere organizate de Colegiul de Apărare al NATO din Roma, Italia, și Școala NATO din Oberammergau, Germania. Personalul militar acumulează de asemenea experiență practică directă în domeniul colaborării cu forțele din statele NATO și alte țări partenere, printr-o gamă largă de activități și exerciții militare.

Pentru a ajuta Ucraina să gestioneze efectele reformei apărării, NATO finanțează și organizează cursuri de limbi străine și de management în colaborare cu Centrul Național de Coordonare al Ucrainei, care are răspunderea de a realiza integrarea socială a personalului militar disponibilizat. Mai mult, asistența pentru proiectele de demilitarizare oferită de aliați în mod individual este canalizată prin mecanismul Fondului de afectare specială al PFP (vezi p. 28).

Gestionarea consecințelor reformei apărării

Atunci când se începe o reformă a apărării, este vital să se ia măsuri corespunzătoare chiar de la început pentru a gestiona consecințele și a atenua posibilele efecte secundare negative. Personalul militar disponibilizat trebuie ajutat să se reintegreze în viața civilă. Închiderea bazelor militare poate avea un impact semnificativ asupra comunităților și economiei locale, astfel încât sunt necesare planuri

pentru re-dezvoltarea zonelor respective. Rezervele de arme și muniții depășite sau scoase din uz constituie serioase amenințări la adresa securității și a mediului și trebuie eliminate în condiții de siguranță.

NATO a lansat mai multe inițiative menite să ofere consiliere și expertiză țărilor partenere în aceste domenii. Deși nu poate oferi decât finanțări limitate pentru proiecte și programe, NATO încearcă să asigure finanțări suplimentare, colaborând și comunicând informații altor instituții internaționale și organizații neguvernamentale, precum și statelor dispuse să ofere asistență bilaterală.

Reconversia profesională a soldaților

Peste cinci milioane de persoane din forțele armate ale țărilor partenere au fost disponibilizate de la sfârșitul Războiului Rece. Este o nevoie urgentă de a asigura posibilități de recalificare și profesii alternative. La începutul anului 2000, NATO s-a oferit să contribuie la sprijinirea țărilor partenere în eforturile de reconversie a personalului militar și de ușurare a reintegrării acestuia în viața civilă.

O echipă de experți NATO a fost înființată pentru a oferi autorităților naționale consiliere, analiză și liniile directe în domeniul politicilor și programelor de reconversie a personalului. Activitățile sprijinite cuprind consilierea personalului militar care urmează să fie trecut în rezervă pentru găsirea unui loc de muncă sau începerea unei afaceri proprii, cursuri de limbi străine și înființarea centrelor de recalificare profesională.

În sud-estul Europei, unde 3.000 de baze și obiective militare urmează să fie închise și unde se estimează că aproximativ 175.000 persoane își vor pierde locurile de muncă până în 2010, există un interes semnificativ pentru astfel de programe. România și Bulgaria – în acel moment încă țări partenere – au devenit primele țări care au beneficiat de acest tip de asistență; până în 2004, aproximativ 20.000 de ofițeri din fiecare țară participaseră la programe de reconversie. Albania, fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei* și Serbia și Muntenegru analizează posibilitățile de colaborare cu NATO în acest domeniu. Mai mult, NATO sprijină inițiative de reconversie profesională în Rusia și Ucraina.

Sprijinirea personalului militar disponibilizat

Operațional din martie 2002, Centrul NATO-Rusia pentru reconversia personalului militar disponibilizat ajută la rezolvarea aspectelor sociale ale reducerii personalului militar al Rusiei, oferind personalului militar disponibilizat din întreaga țară un punct centralizat de asistență pentru recalificare și reintegrare. Având sediul la Moscova, Centrul și-a extins activitatea în provincie în 2003, înființând birouri locale în Iaroslavl, St. Petersburg, Chita, Perm, Kaliningrad și Rostov pe Don.

Centrul a construit site-uri Web prin care oferă informații practice privind posibilitățile de reconversie și angajare, precum și sfaturi pentru înființarea micilor întreprinderi. Centrul oferă de asemenea programe de instruire directă, pregătește specialiști în domeniul reconversiei și organizează conferințe prin care se realizează schimburi de informații în domeniu. În primele 18 luni de activitate, Centrul a pregătit deja 210 instructori care sunt în prezent implicați în activități de recalificare și a inițiat programe de instruire pentru aproximativ 200 studenți în domenii ca operare PC, management și contabilitate.

Conversia bazelor militare

În cadrul unei inițiative NATO pentru conversia obiectivelor militare din sud-estul Europei, o echipă de experți NATO oferă îndrumări și recomandări, sprijinind autoritățile naționale în eforturile de a identifica noi utilizări pentru bazele care urmează să fie folosite domeniul civil. Inițiativa este de asemenea menită să promoveze cooperarea regională și transferul de informații între țările participante, printre care se numără câteva țări partenere și două noi state membre NATO: Albania, Bulgaria, Croația, Moldova, România, Serbia și Muntenegru, și fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei*.

O serie de proiecte pilot ajută la dezvoltarea unei abordări strategice privind închiderea și reconversia bazelor militare. Principalele priorități sunt asigurarea ecologizării zonei și promovarea creării de noi locuri de muncă și a diversificării economiei locale în zonele în care bazele militare reprezintă principalul angajator. Unele baze sunt transformate pentru a fi folosite de exemplu ca centre rezidențiale, instituții de educație, unități sanitare, închisori, parcuri sau rezervații naturale.

Distrugerea minelor antipersonal, a munițiilor și armamentului

Fondurile de afectare specială al PfP (vezi *caseta p. 28*) sprijină țările partenere în distrugerea în condiții de siguranță a rezervelor de mine antipersonal, muniții, arme mici și armament ușor. Prin colaborarea cu fiecare țară, sunt dezvoltate proiecte personalizate prin care se oferă certitudinea că procesul de distrugere se realizează în condiții de siguranță, nu afectează mediul și respectă standardele internaționale. De câte ori este posibil, proiectele vizează folosirea resurselor și facilităților locale, pentru a reduce costurile operaționale și pentru a instrui personalul local în ceea ce privește procesul de distrugere, contribuind la crearea de locuri de muncă și la asimilarea de noi deprinderi.

Până la începutul anului 2005, datorită acestui tip de proiecte, aproximativ 1,6 milioane de mine antipersonal au fost distruse cu succes în Albania, 12.000 de mine și 7.000 tone de muniții și combustibil de rachetă au fost eliminate în Moldova, 400.000 de mine antipersonal au fost eliminate în Ucraina, 1.200 de mine au fost distruse în Tadjikistan, iar peste 300 de rachete au fost dezmembrate în Georgia. Alte proiecte de demilitarizare sunt planificate în Albania, Azerbaidjan, Belarus, Serbia și Muntenegru și Ucraina.

FONDURILE DE AFECTARE SPECIALĂ AL PARTENERIATULUI PENTRU PACE

Politica Fondului de afectare specială al PfP a luat ființă în septembrie 2000, ca mecanism menit să sprijine eforturile țărilor partenere pentru distrugerea în condiții de siguranță a rezervelor de mine antipersonal. Astfel se intenționa sprijinirea țărilor semnatare în vederea implementării convenției de la Ottawa privind interzicerea folosirii, depozitării, producției și transferului de mine antipersonal și distrugerea acestora.

Pe baza succesului unui număr de proiecte de distrugere a minelor antipersonal, domeniul de acțiune al Fondului a fost extins, pentru a cuprinde și alte proiecte de demilitarizare vizând distrugerea munițiilor, a armelor de calibru mic și ușoare. Mai recent, utilizarea Fondului a fost extinsă pentru a sprijini țările partenere în gestionarea consecințelor reformei apărării prin inițiative cum ar fi recalificarea personalului și reconversia bazelor militare. Se pot constitui de asemenea Fonduri de afectare specială al PfP pentru țările Dialogului Mediteranean.

În cadrul Fondului, aliații colaborează cu partenerii în vederea identificării și punerii în practică a unor proiecte specifice. În toate cazurile, o țară NATO sau parteneră preia conducerea în privința sponsorizării și a dezvoltării propunerii de proiect și a identificării potențialilor participanți. Țara parteneră, beneficiar direct al proiectului, trebuie să participe activ în această activitate și să ofere maximum de sprijin posibil pentru proiect. Experți NATO asigură îndrumare și consultanță.

Fondurile sunt oferite de țările membre NATO și parteneri, din inițiativă proprie. Contribuțiile pot cuprinde echipamente sau contribuții în natură. Agenția NATO pentru Întreținere și Aprovizionare, cu sediul în Luxemburg, acționează adesea ca executor al proiectului și este responsabilă pentru punerea în practică a componentelor financiară și tehnică.

Informații suplimentare:
www.nato.int/pfp/trust-fund.htm

Distrugerea rachetelor vechi

Aproximativ 300 de rachete balistice au fost distruse în condiții de siguranță în Georgia, datorită unui proiect finanțat printr-un Fond de afectare specială al PfP finalizat la începutul anului 2005. Rachetele depozitate în bazele de la Ponichala și Chaladid au fost dezmembrate, focoasele îndepărtate și apoi transportate într-o altă locație pentru detonare controlată.

Proiectul a sporit considerabil securitatea în zonele în care erau depozitate rachetele și a împiedicat contaminarea mediului pe care ar fi putut-o provoca acestea.

Pregătirea și răspunsul în cazul producerii dezastrelor

Dezastrele, provocate de om sau naturale, pot avea loc în orice moment și orice țară ar putea fi pusă în situația de a face față consecințelor unei catastrofe. Situațiile de urgență civilă de proporții mari constituie de asemenea riscuri potențiale la adresa securității și stabilității. Deși fiecare țară este responsabilă pentru rezolvarea situațiilor de urgență care apar pe propriul teritoriu și pentru îngrijirea victimelor, magnitudinea și durata unui dezastru poate depăși capacitatea țării afectate, iar repercusiunile pot depăși cu mult hotarele naționale. De aceea, cooperarea internațională menită să soluționeze situațiile de urgență și să dezvolte capacitățile de intervenție este esențială.

Cooperarea în privința pregătirii și intervenției în caz de dezastru, denumită de NATO „planificarea urgențelor civile”, este realizată de către statele membre NATO de câțiva ani. În anii 1990 aceasta a fost extinsă pentru a cuprinde țările partenere și constituie cea mai amplă componentă non-militară din cadrul operațiunilor Parteneriatului pentru Pace. La propunerea Rusiei, în 1998, a fost înființat Centrul Euro-Atlantic de Coordonare a Măsurilor împotriva Dezastrelor (EADRCC), care coordonează intervențiile statelor EAPC în cazul producerii dezastrelor în spațiul euro-atlantic.

> Membri ai Semilunii Roșii participă la o aplicație din cadrul Parteneriatului pentru Pace.

Promovarea unei coordonări eficiente

Pentru ca intervențiile în cazul producerii dezastrelor să fie eficiente, este nevoie de coordonarea facilităților de transport, a resurselor medicale, a comunicațiilor, a capacităților de intervenție în cazul dezastrelor și a altor resurse civile. Toate țările trebuie să se asigure că la nivel național există planuri de rezolvare a situațiilor de urgență. Totuși, dat fiind potențialul caracter trans-frontalier al unor dezastre și necesitatea de a putea răspunde eficient apelurilor pentru întraajutorare internațională, cooperarea și planificarea la nivel internațional sunt indispensabile.

Cooperarea între țările membre NATO și partenere în domeniul planificării urgențelor civile include activități cum ar fi seminarii, ateliere, exerciții și programe de instruire care reunesc personal civil și militar la diverse niveluri ale autorităților locale, regionale sau naționale. Alte organizații internaționale, cum ar fi Oficiul ONU pentru Coordonarea Problemelor Umanitare și Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Refugiați (UNHCR), Agenția Internațională pentru Energie Atomică și Uniunea Europeană, precum și organizațiile non-guvernamentale de ajutor umanitar reprezintă de asemenea participanți importanți la activitățile din acest domeniu.

Dezvoltarea unor planuri pentru situații neprevăzute, a unor proceduri adecvate și furnizarea echipamentului necesar, precum și desfășurarea instruirii și a exercițiilor comune au permis statelor membre NATO și partenere să-și coordoneze eficient, prin EADRCC, intervențiile în câteva cazuri de dezastru natural. Acestea au cuprins inundațiile din Albania, Azerbaidjan, Republica Cehă, Ungaria, România și Ucraina, cutremurele din Turcia, incendiile forestiere din fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei* și Portugalia, precum și perturbările generate de condițiile meteorologice extrem de nefavorabile din Moldova și Ucraina.

operațiuni de recunoaștere aeriană, evacuare a victimelor și amplasare a echipamentelor de purificare a apei. Mai mult, un proiect pilot încheiat în 2001 a reunit peste 40 de experți în intervenții în caz de inundații și urgențe din 12 state, care au elaborat recomandări practice pentru implementarea unui sistem eficient de avertizare și intervenție în caz de inundații în bazinul râului Tisa.

Asistența în cazul producerii de inundații

Vestul Ucrainei a fost afectat de 13 inundații majore în ultimul secol. Țările membre și parteneri NATO au acordat asistență Ucrainei în urma inundațiilor grave din 1995, 1998 și 2001.

Din 1997, conform unui memorandum de înțelegere privind planificarea urgențelor civile și pregătirea în caz de dezastre, un program important de cooperare în acest domeniu a oferit Ucrainei beneficii practice directe. Un obiectiv cheie a fost sprijinirea Ucrainei, ale cărei zone vestice sunt vulnerabile la inundații de amploare, pentru a se pregăti mai bine pentru astfel de situații de urgență și a rezolva mai eficient consecințele acestora. Exercițiile PfP, inclusiv cel desfășurat în regiunea transcarpatică a Ucrainei în septembrie 2000, au contribuit la testarea procedurilor de ajutor în cazul producerii dezastrelor, printre care realizarea de

CENTRUL EURO-ATLANTIC DE COORDONARE A MĂSURILOR ÎMPOTRIVA DEZASTRELOR

În iunie 1998 a fost înființat Centrul Euro-Atlantic de Coordonare a Măsurilor împotriva Dezastrelor (EADRCC) la sediul central al NATO, în urma unei propuneri formulate de Rusia. Centrul, care este operațional 24 de ore din 24, acționează ca un organism central pentru schimbul de informații și coordonează intervențiile țărilor membre NATO și parteneri în cazul producerii dezastrelor în spațiul euro-atlantic. În plus, acesta organizează exerciții importante pentru urgențe civile, în care sunt simulate intervenții în situații de dezastre naturale sau provocate, precum și activități de gestionare a consecințelor actelor teroriste ce folosesc agenți chimici, biologici sau radiologici.

Centrul colaborează strâns cu agențiile internaționale care joacă un rol cheie în intervenția în cazul producerii dezastrelor la nivel internațional și gestionarea consecințelor – Oficiul ONU pentru

Coordonarea Problemelor Umanitare, Organizația pentru Interzicerea Armelor Chimice și alte organizații.

Țările sunt încurajate să realizeze acorduri bilaterale sau multilaterale vizând probleme ca regimul vizelor, proceduri de trecere a hotarelor, acordul de tranzit, regimul vamal și statutul personalului. Astfel de măsuri evită întârzierile cauzate de procedurile birocratice în deplasarea bunurilor și echipelor de ajutor umanitar la locul dezastrului. De asemenea, au fost luate măsuri pentru înființarea unei Unități Euro-Atlantice de Răspuns în cazul Producerii Dezastrelor, alcătuită dintr-o combinație de elemente naționale pe care țările sunt pregătite să le pună la dispoziție imediat atunci când se produce un dezastru.

Informații suplimentare:
www.nato.int/eadrcc/home.htm

Asistența pentru refugiați

Deși inițial a fost înființat pentru a se ocupa de dezastrele naturale și tehnologice, prima sarcină a EADRCC a fost organizarea unei acțiuni de asistență pentru refugiați în 1998, când îngrijorarea comunității internaționale privind criza umanitară din și în jurul provinciei Kosovo s-a accentuat. Până la sfârșitul anului, conflictul deschis între forțele militare și polițienești sârbe și forțele albaneze din Kosovo s-a soldat cu moartea a numeroși etnici albanezi și a forțat alți peste 300.000 să își părăsească domiciliul.

EADRCC s-a implicat imediat după înființarea sa la începutul lunii iunie 1998, când UNHCR a solicitat ajutor pentru transportul a 165 de tone de bunuri constituind ajutoare de urgență pentru refugiați din Albania. În următoarele luni, odată cu adâncirea crizei, s-au pus bazele unei colaborări eficiente între EADRCC și UNHCR. Personalul EADRCC s-a deplasat în regiune pentru a înțelege mai bine situația. Pe această bază a putut fi intensificată și sporită implicarea în acțiuni de ajutor umanitar, atunci când criza a escaladat în primăvara anului 1999, după lansarea atacurilor aeriene de către aliați și expulzarea forțată a sute de mii de etnici albanezi de către forțele sârbe.

Centrul a acționat ca o instituție centrală pentru schimbul de informații între țările EAPC și a contribuit la coordonarea răspunsurilor la solicitările de asistență. Au fost trimise ajutoare umanitare constând în echipamente medicale și medicamente, echipamente de telecomunicații, încălțăminte și îmbrăcăminte și corturi pentru peste 20.000 de persoane. EADRCC a facilitat de asemenea transmiterea de ajutoare în regiune, inclusiv din partea statelor nepartenere precum Israelul, care a oferit un spital de campanie complet echipat și personalul aferent, și Emiratele Arabe Unite, care au ajutat la reabilitarea aeroportului Kukes în nord-estul Albaniei.

> Centrul Euro-Atlantic de Coordonare a Măsurilor împotriva Dezastrelor s-a implicat în operațiunile desfășurate în sprijinul refugiaților pe timpul crizei din Kosovo.

Au fost puse la dispoziție avioane, elicoptere, echipe de încărcare a mărfurilor și sprijin logistic pentru ușurarea transportului și distribuției ajutoarelor. EADRCC a avut de asemenea un rol semnificativ în coordonarea curselor aeriene umanitare prioritare, punând în legătură principalii responsabili cu managementul traficului aerian pentru a dezvolta proceduri adecvate și acționând astfel încât experții în domeniul traficului aerian să fie detașați la Celula ONU de Coordonare a Spațiului Aerian.

În plus, EADRCC a acționat ca interlocutor al altor organisme NATO și non-NATO în numele țărilor celor mai afectate de criză, Albania și fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei*, articulând și explicând preocupările specifice. Un astfel de aspect a fost nevoia urgentă de stabilire a mecanismelor care să permită evacuarea celor afectați spre țări, ca o supapă de siguranță umanitară, pe măsură ce criza se adâncea.

Pregătirea împotriva atacurilor teroriste

Evenimentele din 11 septembrie 2001 evidențiat necesitatea cooperării în pregătirea împotriva unor posibile atacuri teroriste asupra populației civile prin folosirea armelor chimice, biologice, radiologice sau nucleare (CBRN). Planul de Acțiune al Parteneriatului împotriva Terorismului (vezi p. 15) încurajează schimbul de informații în domeniu și participarea la planificarea operațiunilor urgențelor civile, vizând evaluarea riscurilor și reducerea vulnerabilității populației civile la acte de terorism și arme de distrugere în masă.

A fost stabilit un Plan de Acțiune pentru Planificarea Urgențelor Civile care să sprijine autoritățile naționale în vederea creșterii gradului de pregătire împotriva unor posibile atacuri teroriste cu arme CBRN. NATO și țările partenere au pregătit și actualizează permanent un set de capacități naționale care să fie pregătite în cazul producerii unui astfel de atac. Acesta cuprinde de la asistența medicală la detecția radiologică și laboratoare, până la capacități de evacuare medicală pe calea aerului. Sunt constituite rezerve de bunuri mai importante care ar putea fi necesare, iar eforturile de ameliorare a procedurilor de traversare a hotarelor sunt menite să ofere siguranța că ajutorul poate ajunge cât mai rapid în caz de urgență.

Sunt dezvoltate standarde minime privind instruirea, planificarea și echipamentul. În cadrul Parteneriatului pentru Pace se organizează regulat exerciții în teren, pentru a se asigura că țările colaborează cât mai eficient în contracararea atacurilor teroriste și gestionarea consecințelor acestora. Concret, aceasta implică sporirea interoperabilității diferitelor echipe care urmează să se ocupe de problemele medicale și de prim ajutor, de decontaminare și dezinfectare. Alt aspect cheie analizat este acela al informării publice în astfel de situații de urgență tensionate.

Simularea atacului cu “bomba murdară”

Un exercițiu în care s-a simulat o intervenție internațională în cazul unui atac terorist cu o “bombă murdară” (dispozitiv de dispersie radiologică) a fost organizat în octombrie 2003 la Pitești, România (în acel moment țară parteneră). La exercițiu au fost prezenți aproximativ 1.300 participanți români și 350 din străinătate.

Securitatea, știința și mediul înconjurător

Prin două programe diferite ale NATO, cercetători și experți din țările membre și parteneri se întâlnesc regulat pentru a aborda probleme de interes comun. Colaborarea este o tradiție pentru oamenii de știință și o condiție pentru progresul științific. Rețelele create corespund de asemenea scopului politic de edificare a înțelegerii și încrederii între comunitățile cu tradiții și culturi diferite.

Programul Securitate prin Cooperare Științifică al Comitetului NATO pentru Știință urmărește realizarea unei contribuții la securitatea, stabilitatea și solidaritatea dintre țări prin utilizarea științei în rezolvarea diferitelor probleme. Acesta sprijină colaborarea, edificarea de rețele și capacități de către oamenii de știință din țările NATO, cele parteneri și cele din cadrul Dialogului Mediteranean. Programul Securitate prin Cooperare Științifică își axează sprijinul pe colaborarea pe teme de cercetare legate de apărarea împotriva terorismului sau combaterea altor amenințări la adresa securității. Alt obiectiv este promovarea transferului și folosirii în comun a tehnologiei pentru a ajuta țările parteneri în abordarea priorităților specifice ale acestora.

Programul Comitetului pentru provocările societății moderne (CCMS) este axat pe problemele de mediu și societate, reunind agenții naționale pentru a colabora în elaborarea studiilor pe termen scurt și lung în aceste domenii. Acesta oferă un forum unic de împărtășire a informațiilor și experienței legate de aspectele tehnice, științifice și de politici ale problemelor sociale și de mediu pentru statele membre și parteneri, atât în sectorul civil cât și în cel militar. Activitatea sa este ghidată de câteva obiective cheie legate de asigurarea securității.

Aplicarea științei în domeniul securității

Apărarea împotriva terorismului

Lupta împotriva terorismului a devenit o prioritate cheie atât pentru aliați cât și pentru parteneri. NATO sprijină cercetarea științifică privind dezvoltarea de metode eficiente de detectare a armelor sau a agenților chimici, biologici, radiologici și nucleari, și sporirea protecției fizice împotriva acestora. De asemenea este încurajată cercetarea privind posibilitățile de distrugere în condiții de siguranță a acestor arme, de decontaminare și de intervenție medicală, inclusiv tehnologii chimice și vaccinuri.

Se organizează ateliere și seminare care reunesc specialiști pentru a aborda probleme cum ar fi reducerea vulnerabilității infrastructurilor vitale (incluzând sistemele energetice, de comunicații, transport și sănătate), protejarea împotriva eco-terorismului și a cyber-terorismului, sporirea securității hotarelor, combaterea traficului ilegal și dezvoltarea de mijloace mai eficiente de detecție a explozibililor.

Probleme mai generale – cum ar fi înțelegerea cauzelor fenomenului terorist, consecințele psihologice și sociale ale terorismului și modalități de sporire a rezistenței populației în fața amenințărilor teroriste – sunt de asemenea abordate în scopul formulării de recomandări politice.

Combaterea altor amenințări la adresa securității

Deși percepute drept mai puțin periculoase, alte surse de amenințări potențiale la adresa securității și stabilității cuprind insuficiența resurselor non-regenerabile și degradarea mediului – ca deșertificarea, eroziunea solului sau poluarea cursurilor de apă comune – care pot conduce la diferende regionale sau trans-frontaliere. Rezolvarea acestor probleme implică adesea nu doar know-how-ul științific, ci și acțiuni multilaterale. Pentru a

satisface această nevoie, NATO sprijină proiecte și studii care promovează aplicarea unor practici științifice corespunzătoare, incluzând principalele state implicate.

De asemenea, lumea ar fi un loc mai sigur dacă s-ar putea prevedea dezastrele naturale și reduce efectele acestora sau, de preferat, dacă aceste dezastre ar putea fi împiedicate. Acesta este un domeniu cheie de interes pentru numeroși parteneri. NATO a realizat mai multe proiecte vizând reducerea impactului cutremurelor de mare intensitate, impact concretizat în pierderi de vieți omenești, pagube materiale, precum și tulburări economice și sociale. Aceste proiecte analizează modalități de a spori, de exemplu, rezistența clădirilor la cutremure sau se axează pe culegerea de date privind caracteristicile seismologice și geologice ale unei regiuni pentru realizarea de hărți ale riscului seismic care să ajute specialiștii în amenajare urbană să decidă ce tip de clădire poate fi construită într-o anumită zonă. De asemenea, sunt promovate proiecte vizând dezvoltarea de sisteme mai eficiente de avertizare preventivă și gestionare al inundațiilor.

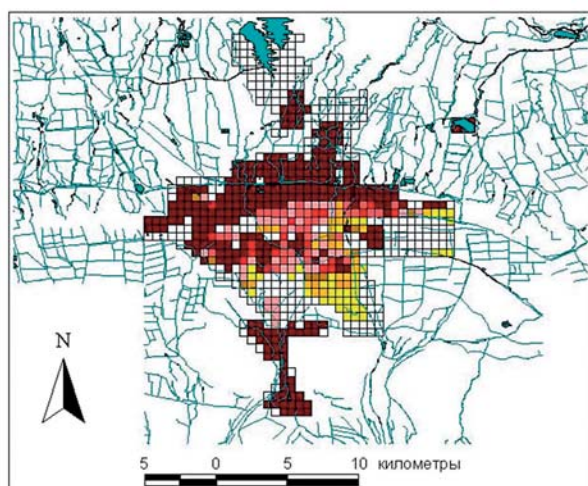
Dependența societății moderne de alimente sau informații sigure implică nevoia asigurării disponibilității acestora. Acestea devin astfel domenii cheie de studiu pe viitor, în dorința de a spori siguranța societății.

MEDIUL ÎNCONJURĂTOR ȘI SECURITATEA

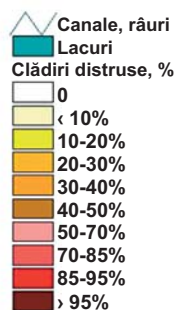
Caracterul transfrontalier al problemelor de mediu a determinat comunitatea internațională să-și asume un rol activ în inițierea de proiecte de mediu, nu doar pentru a promova dezvoltarea socială și economică, ci și pentru a promova securitatea și stabilitatea. Astfel de proiecte se află în centrul atenției programului Comitetului pentru provocările unei societăți moderne (CCMS) și reprezintă o componentă importantă a programului Securitate prin Știință.

Un pas semnificativ în promovarea legăturii dintre problemele de mediu și securitate și stabilitate a fost făcut în 2002 prin lansarea Inițiativei pentru Mediu și Securitate (ENVSEC) de către Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, Programul ONU pentru Mediu și Programul ONU pentru Dezvoltare. Inițiativa se concentrează asupra regiunilor vulnerabile cum ar fi Balcanii, Caucazul și Asia Centrală.

Întrucât programele Securitate prin Știință și CCMS sunt implicate în promovarea securității prin colaborarea științifică și de mediu cu țările partenere din aceste regiuni, aceste programe sunt în prezent asociate ENVSEC. Activitățile sunt coordonate, informațiile sunt transmise și rezultatele sunt răspândite către autoritățile specializate din regiunile amintite, ceea ce asigură un impact mult mai mare al respectivelor activități.

Pagubele seismice pentru toate tipurile de clădiri de locuințe din Bishkek

Asistența în cazul cutremurelor

Cutremurele reprezintă o amenințare semnificativă în zonele dens populate din Asia Centrală. Într-un proiect finanțat de NATO, cercetătorii turci în acest domeniu îi sprijină pe colegii din

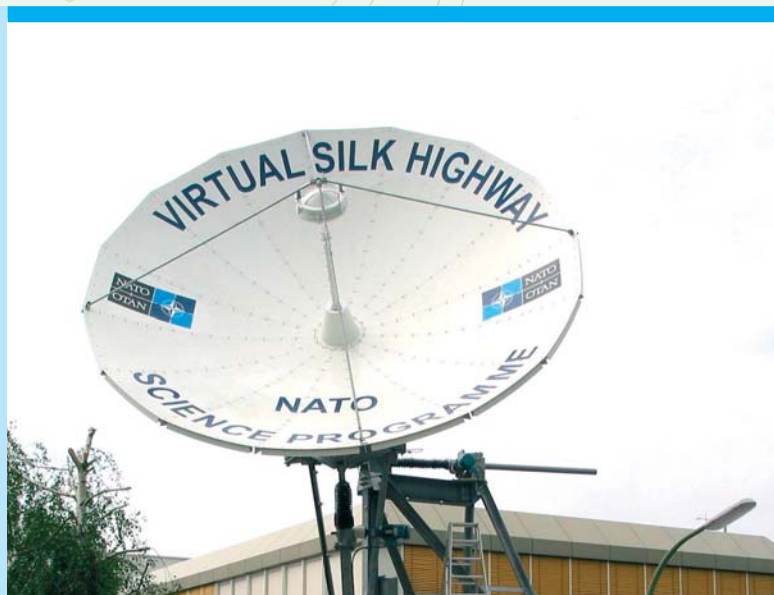
Uzbekistan și Republica Kirghiză să elaboreze hărți de risc ale capitalelor Tashkent și Bishkek. Aceste hărți vor fi folosite ca instrumente de decizie în planificarea urbană și în consolidarea clădirilor existente.

Realizarea legăturilor dintre oameni

Oamenii de știință se bazează pe accesul la informații pentru a se menține la curent cu cele mai noi cercetări și evenimente. Totuși, nu toate comunitățile științifice și academice au în prezent posibilitatea de a beneficia de avantajele erei informaționale sau de a exploata potențialul oferit de Internet. Mai mult, eliminarea monopolului asupra informațiilor este considerată o condiție esențială pentru progresul democrației și al societății civile.

Pentru a contribui la remedierea acestei probleme, Programul Științific Civil al NATO a furnizat unui număr de instituții de cercetare și educație din țările partenere infrastructura de rețea necesară pentru accesarea Internetului.

Au fost realizate rețele urbane pentru a ameliora accesul la Internet al comunităților academice din partea estică a Rusiei și Ucrainei, precum și rețele naționale în Moldova, România și fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei*. Cel mai mare și mai ambițios proiect finanțat de NATO în această regiune este proiectul Calea Virtuală a Mătăsii, care asigură accesul la Internet prin satelit pentru comunitățile academice și științifice din sudul Caucazului și Asia Centrală.

Calea Virtuală a Mătăsii

Proiectul Calea Virtuală a Mătăsii a fost lansat în octombrie 2001 (numele face referire la Drumul

Mătăsii, care lega Europa de Extremul Orient, promovând schimburile de bunuri și de cunoștințe și idei). Proiectul asigură acces la Internet pentru comunitățile academice și științifice din opt țări partenere din sudul Caucazului și Asia Centrală – Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Kazakhstan, Republica Kirghiză, Tadjikistan, Turkmenistan și Uzbekistan – și a fost extins și în Afganistan în 2004.

Tehnologia de vârf în domeniul sateliților, deosebit de eficientă din punct de vedere al costurilor, conectează acum membrii comunităților academice și științifice din țările participante la Internet, printr-un canal comun de satelit. NATO a finanțat banda din gama de frecvențe a satelitului și instalarea a zece antene de satelit. Alți sponsori ai proiectului contribuie în natură. Cu o investiție de 3,5 milioane de dolari SUA în patru ani, acesta este cel mai mare proiect finanțat vreodată de Programul Științific Civil al NATO.

O adevărată cultură euro-atlantică a securității

Abordarea Alianței bazată tot mai mult pe parteneriat a contribuit semnificativ la modificarea mediului strategic în spațiul euro-atlantic. Promovând dialogul politic și interoperabilitatea militară, Parteneriatul contribuie la crearea unei veritabile culturi euro-atlantice a securității, un angajament puternic pentru cooperarea în abordarea provocărilor critice la adresa securității în interiorul și în afara comunității națiunilor euro-atlantice.

Datorită cooperării practice axate pe pregătirea forțelor militare ale aliaților și ale țărilor partenere în vederea unor activități comune, militari din țările NATO și parteneri acționează împreună în Balcani și Afganistan. Iar Parteneriatul oferă cadrul în care aliații și partenerii pot să abordeze în comun amenințarea terorismului și să rezolve probleme cheie cum ar fi proliferarea armamentului.

Stimulând și sprijinind reforma apărării în numeroase țări partenere, Parteneriatul contribuie de asemenea la realizarea transformării democratice și contribuie la construirea unor forțe armate și sisteme de apărare mai moderne, mai eficiente și aflate sub control democratic. Mai mult decât atât, acesta ajută țările partenere să gestioneze consecințele sociale și materiale ale reformelor din domeniile respective.

De asemenea, sunt asigurate beneficii directe cetățenilor țărilor membre NATO și parteneri prin cooperarea practică în diverse alte domenii, inclusiv în pregătirea împotriva dezastrelor, cooperarea științifică și în domeniul mediului înconjurător.

Parteneriatul a ajutat deja zece țări să se pregătească pentru aderarea la NATO, iar Alianța rămâne deschisă pentru primirea de noi membri. Totodată, Parteneriatul asigură în plus un cadru unic în care țările vest-europene neutre, care nu doresc să devină membre ale Alianței, pot contribui la securitatea euro-atlantică fără a face

compromisuri în privința propriilor lor politici externe și de securitate.

Provocările cărora trebuie să le facă față securitatea euro-atlantică sunt în continuă schimbare, iar amenințările aflate în desfășurare, inclusiv terorismul și statele problemă, au rădăcini locale și externe și un caracter transnațional. În timp ce amenințările la adresa stabilității continuă să existe în regiunea Balcanilor, importantă din punct de vedere strategic, evenimentele din Afganistan demonstrează că noi amenințări la adresa securității noastre comune apar din afara spațiului euro-atlantic. În acest context, stabilitatea și securitatea internațională vor depinde tot mai mult atât de reformele interne, cât și de cooperarea internațională. O cooperare eficientă pentru securitate este imposibilă în absența doctrinelor și instituțiilor profund democratice. Parteneriatul Euro-Atlantic are un rol major în ambele privințe.

Pe măsură ce aliații și partenerii vor continua să evolueze împreună, ei își vor spori capacitatea de a face față provocărilor comune prin intervenții comune, construind securitatea pentru generațiile viitoare prin înțelegere și cooperare.

“Acum, când sărbătorim împlinirea a zece ani, privind în urmă vedem un șir de succese. Parteneriatul Euro-Atlantic a fost un catalizator al transformării interne și al cooperării internaționale pentru securitate la un nivel fără precedent în istorie. NATO a fost mereu în centrul acestui demers. Iar Parteneriatul devine centrul activității NATO. Acesta a servit aliaților, a servit partenerilor și a servit democrației și păcii.”

Secretarul general al NATO, Jaap de Hoop Scheffer, a marcat cea de-a zecea aniversare a Parteneriatului pentru Pace, printr-un discurs susținut în Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic, la 14 ianuarie 2004.

NATO Public Diplomacy Division / Division Diplomatie publique de l'OTAN

1110 Brussels, Belgium / 1110 Bruxelles, Belgique

Web site : www.nato.int

Site web : www.otan.nato.int

E-mail / Courriel : natodoc@hq.nato.int

© NATO / OTAN 2005

Această broșură urmează să fie publicată în toate limbile țărilor membre NATO și partenere. Puteți verifica disponibilitatea acesteia la www.nato.int/docu/pub-form.htm sau puteți lua legătura cu Departamentul de Distribuție pe adresa:

NATO Public Diplomacy Division – Distribution Unit

Division Diplomatie-publique de l'OTAN – Unité de diffusion

1110 Brussels, Belgium / 1110 Bruxelles, Belgique

Tel : +32 2 707 5009

Fax : +32 2 707 1252

E-mail / Courriel : distribution@hq.nato.int